

Cam-drin domestig a gyflawnir gan yr heddlu

Adolygiad o'r modd yr ymdriniodd yr
heddlu â chwynion a materion

Cynnwys

Cynnwys	2
Crynodeb gweithredol	5
Ein prif ganfyddiadau	6
Adnabod, adrodd a chofnodi	7
Galwad i weithredu: adnabod, adrodd a chofnodi	7
Adrodd - dioddefwyr-goroeswyr heddlu	8
Galwad i weithredu: adrodd - dioddefwr-goroeswyr heddlu.....	8
Ymateb ac asesiad cychwynnol	9
Galwad i weithredu: ymateb ac asesiad cychwynnol.....	9
Sicrhau ymchwiliadau diduedd ac annibynnol	10
Galwad i weithredu: sicrhau ymchwiliadau diduedd ac annibynnol	10
Cefnogaeth achwynydd / dioddefwr-goroeswr.....	11
Galwad i weithredu: cymorth achwynydd / dioddefwr-goroeswr	11
Prosesau sicrwydd ansawdd	12
Galwad i weithredu: prosesau sicrhau ansawdd	12
Rheoli Risg	13
Galwad i weithredu: rheoli risg	13
Galwad i weithredu: hyfforddiant a datblygiad	14
I gloi	15
Pwy ydym ni.....	16
Ar gyfer pwy mae'r wybodaeth hon?	16
Cefndir	17
Methodoleg	17
Arolwg	18
Trafodaethau proffesiynol	18
Cyfyngiadau	19
Canfyddiadau	20
Adnabod, adrodd a chofnodi	20
Adrodd.....	20
Materion troseddol cysylltiedig	21
Recordio	22
Asesu cwyn neu faterion ymddygiad yn dilyn ymchwiliad troseddol.....	23

Monitro ac adrodd ar ddata	23
Galwad i weithredu	25
Adrodd – dioddefwyr-goroeswyr heddlu.....	25
Galwad i weithredu	28
Ymateb ac asesiad cychwynnol	28
Sylw ar.....	31
Adrannau safonau proffesiynol yn ymdrin â PPDA yn ei gyfanrwydd.....	31
Galwad i weithredu	33
Sicrhau ymchwiliadau diduedd ac annibynnol.....	33
Gwrthdaro buddiannau	33
Ymchwiliadau heddlu allanol	34
Galwad i weithredu	36
Cefnogaeth achwynydd / dioddefwr-goroeswr	36
Cyswllt cychwynnol.....	36
Cefnogi dioddefwyr-goroeswyr	37
Sylw ar.....	42
Cymdeithasau staff a chefnogaeth undebau llafur i ddiodefwyr yr heddlu.....	42
Galwad i weithredu	43
Prosesau sicrwydd ansawdd.....	43
Sylw ar.....	44
Paneli craffu annibynnol	44
Galwad i weithredu	45
Rheoli risg	45
Fetio	46
Patrymau ymddygiad.....	47
Galwad i weithredu	48
Hyfforddiant a datblygiad	48
Osgoi iaith beio diodefwyr	50
Galwad i weithredu	52
Camau nesaf	52
Geirfa	54
Awdurdod priodol	54
Erthygl 3 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol.....	54
Ymarfer Proffesiynol Awdurdodedig (YPA).....	54

Cydbwysedd yr hyn sy'n debygol	54
Ffactor cenedlaethol Centurion	54
Mater ymddygiad	54
Achosion disgyblu	54
Cynghorydd trais domestig annibynnol (IDVA).....	54
Cynghorydd trais rhywiol annibynnol (ISVA)	55
Meini prawf atgyfeirio gorfodol.....	55
Ymgyrch Soteria.....	55
Cwyn am yr heddlu.....	55
Unigolyn sy'n gwasanaethu â'r heddlu	55
Dioddefwr yr heddlu.....	55
Adran safonau proffesiynol (PSD)	55
Rhaglen broffesiynoli ymchwiliadau (PIP)	55
Beio dioddefwyr.....	56
Dioddefwr-goroeswr	56

Crynodeb gweithredol

Mae trais yn erbyn menywod a merched, gan gynnwys cam-drin domestig a gyflawnir gan yr heddlu (PPDA), yn parhau i fod yn bryder difrifol sy'n bygwth ymddiriedaeth a hyder mewn plismona. Drwy ein gwaith â ffocws i fynd i'r afael â thrais yn erbyn menywod a merched, rydym yn parhau i glywed gan ein rhanddeiliaid bod dioddefwyr-goroeswyr yn cael profiad gwael wrth adrodd am eu cam-drin i'r heddlu, er gwaethaf nifer o fentrau a mesurau newydd. Mae'n hanfodol bod lleisiau dioddefwyr-goroeswyr yn cael eu clywed er mwyn sicrhau newid diwylliant gwirioneddol mewn plismona. Dylai pob heddlu allu dangos agwedd dim goddefgarwch at drais a gyflawnir gan yr heddlu yn erbyn menywod a merched, gydag ymateb plismona cadarn.

Cododd [uwch-gŵyn y Ganolfan Cyfiawnder Merched \(CWJ\)](#) a gyflwynwyd yn 2020 bryderon nad oedd heddluoedd yn ymateb yn briodol i achosion o gam-drin domestig yn ymwneud â swyddogion heddlu neu staff heddlu. Yn dilyn [ymchwiliad ac adroddiad ar y cyd yn 2022](#) a oedd yn cynnwys y SAYH, y Coleg Plismona ac Arolygiaeth Cwnstabiliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi (HMICFRS), fe wnaethom ddechrau gweithio i edrych ar sut mae'r heddlu'n ymdrin â PPDA.

Er mwyn rhoi gwell dealltwriaeth i ni o sut mae heddluoedd yn ymateb i adroddiadau PPDA, fe wnaethom arolygu holl heddluoedd Lloegr a Chymru. Gofynnwyd iddynt sut y caiff adroddiadau eu nodi a'u cofnodi, am benderfyniadau asesu cychwynnol ac ymchwiliadau dilynol. Gofynnem am wybodaeth am yr hyfforddiant y mae trinwyr cwynion yn ei dderbyn a pha gymorth a roddir i ddioddefwyr-goroeswyr. Galluogodd yr arolwg ni i gael yr wybodaeth ddiweddaraf am yr arferion presennol ym mhob heddlu.

Ar ôl derbyn y canlyniadau, cynhaliwyd trafodaethau fwy manwl gyda chwe heddlu i dreiddio'n ddyfnach i themâu'r arolwg. Cawsom ein annog gan fentrau a phrosesau newydd y mae rhai heddluoedd wedi'u cyflwyno i wella eu hymateb i PPDA. Er gwaethaf y camau hyn, mae angen gwneud mwy o hyd i wella profiad y dioddefwyr-goroeswr wrth adrodd, gan gynnwys cyfeirio priodol at asiantaethau cymorth ac ymyriadau diogelu cadarnhaol.

Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar sut mae adrannau safonau proffesiynol yn ymateb i gwynion a materion ymddygiad, lle mae PPDA yn ffactor. Gwelsom fod adrannau safonau proffesiynol yn gwneud cynnydd tuag at wella eu hymateb.

Ar yr un pryd, mae neges gref gan ein rhanddeiliaid bod mwy i'w wneud i sicrhau bod PPDA yn cael ei gofnodi'n briodol a'i adrodd i adrannau safonau proffesiynol yn y lle cyntaf. Er mwyn mynd i'r afael â hyn, dylai heddluoedd godi ymwybyddiaeth ymhlith swyddogion mewn rolau ymateb rheng flaen, fel eu bod yn deall yn well y gwahanol fathau o gam-drin domestig a natur gymhleth ymddygiad gorfodi a rheoli.

Yn ein harolwg, dangosodd heddluoedd eu bod yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau o ran ymateb i adroddiadau PPDA. Lle mae bylchau, fe wnaethant nodi meysydd i'w gwella. Clywsom am lawer o fentrau newydd calonogol a newidiadau i brosesau a strwythurau mewn adrannau safonau proffesiynol, yn ogystal ag uwchsgilio staff. Bydd y mentrau a'r prosesau newydd sydd ar y gweill yn cymryd amser i gael effaith ar yr achosion a welwn, ond mae'r rhain yn gamau addawol ymlaen.

Dylai heddluoedd siarad â dioddefwyr-goroeswyr a gwerthuso'r mesurau newydd y maen nhw wedi'u rhoi ar waith i asesu os yw'r rhain yn arwain at brofiadau gwell.

Ein prif ganfyddiadau

Mae ein canfyddiadau wedi'u grwpio'n themâu sy'n ymdrin â gwahanol agweddau ar ymateb yr heddlu i gwynion a materion ymddygiad sy'n ymwneud â PPDA. Gallwch glicio ar bob un o'r penawdau thema sydd wedi'u tanlinellu i neidio i fanylion pellach ym mhrif gorff yr adroddiad.

Mae'r adroddiad yn amlygu nifer o 'alwadau i weithredu' sydd wedi'u hanelu'n bennaf at heddluoedd. Yn hytrach na gwneud argymhellion newydd, rydym wedi canolbwyntio ar amlygu'r arfer addawol rydym wedi'i ganfod a hefyd y meysydd sydd angen eu gwella o hyd. Rydym yn bwriadu i'r 'galwadau i weithredu' hyn osod safonau ar gyfer ymdrin â chwynion a materion ymddygiad sy'n ymwneud â PPDA ac rydym yn galw ar heddluoedd i'w defnyddio fel rhestr wirio i'w hystyried yn erbyn eu prosesau. Bydd hyn yn helpu i nodi unrhyw feysydd i'w gwella a allai fod yn berthnasol i'w heddlu.

Adnabod, adrodd a chofnodi

Rydym yn gwybod bod y ffordd y caiff adroddiad o PPDA ei adrodd a'i gofnodi ar systemau'r heddlu yn hollbwysig. Mae'n cydnabod adroddiad cam-drin dioddefwr-goroeswr, yn nodi ymddygiadau, ac yn galluogi adrodd data cywir a chasglu gwybodaeth i adeiladu patrwm ymddygiad. Gofynnwyd cyfres o gwestiynau i heddluoedd ar sut y caiff adroddiad PPDA ei nodi i ddechrau, ei gyfeirio at yr adrannau safonau proffesiynol a sut y caiff ei gofnodi wedyn ar systemau rheoli achosion yr heddlu. Mae'r ymateb i'r arolwg yn dweud wrthym fod y darlun yn gwella a bod heddluoedd yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau o ran cofnodi PPDA yn gywir ar systemau trosedd a rheoli achosion perthnasol. Mae hyn yn welliant o'r data a oedd ar gael i'r SAYH yn y gorffennol.

Rydym yn pryderu nad yw pob heddlu yn defnyddio ffactorau cenedlaethol Centurion i dynnu sylw at achosion PPDA. Mae hyn yn effeithio ar weithgarwch cofnodi a monitro data cyson. Rydym hefyd yn gwybod bod yna broblem nad yw pob swyddog rheng flaen yn deall pob math o gam-drin domestig ac nad yw rhai mathau o ymddygiad yn cael eu cymryd o ddifrif. Canlyniad hyn yw nad yw'r adroddiadau hynny'n cael eu cofnodi. Mae angen gwneud mwy i sicrhau bod holl weithwyr yr heddlu, ac yn enwedig y rheini mewn rolau ymateb rheng flaen, yn deall y gwahanol fathau o gam-drin domestig a natur gymhleth ymddygiad gorfodi a rheoli. Ni ddylai hyn gael ei gyfyngu i adrannau safonau proffesiynol a thimau arbenigol.

Galwad i weithredu: adnabod, adrodd a chofnodi

- Dylai heddluoedd ystyried pa hyfforddiant, gwybodaeth ac arweiniad y mae swyddogion rheng flaen yn ei gael i ddeall y gwahanol fathau o gam-drin domestig. Dylai pawb sy'n ymateb i adroddiadau PPDA, boed yn swyddogion rheng flaen, yn oruchwylwyr neu'n gydweithwyr, fod yn ymwybodol o'r mathau mwy cynnil o ymddygiad gorfodi a rheoli a phwysigrwydd cofnodi pob adroddiad at ddibenion cipio data, diogelu a monitro.
- Dylai pob heddlu symud i'r fersiwn ddiweddaraf o feddalwedd Centurion cyn gynted â phosibl er mwyn sicrhau cofnodi data cyson a chywir.
- Dylai penaethiaid adrannau safonau proffesiynol fodloni eu hunain bod ganddynt fecanweithiau adrodd digonol a chywir ar waith i allu deall y darlun PPDA yn eu heddlu.
- Dylai adrannau safonau proffesiynol ddefnyddio data gan Centurion yn weithredol ac yn rheolaidd i fonitro cyfraddau PPDA a'r heddlu yn cyflawni trais yn erbyn menywod a merched i nodi patrymau ymddygiad a swyddogion sy'n peri pryder.

Adrodd - dioddefwyr-goroeswyr heddlu

Rydym yn gwybod bod dioddefwyr-goroeswyr PPDA sydd hefyd yn gwasanaethu gyda'r heddlu yn wynebu set unigryw o rwystrau i adrodd am eu cam-drin.

Yn ein harolwg, gofynnwyd i heddluoedd pa systemau, os o gwbl, sydd ar waith i weithwyr yr heddlu adrodd PPDA. Dywedodd heddluoedd wrthym am wahanol ffyrdd y gall dioddefwyr-goroeswyr heddlu adrodd am gamdriniaeth. Mae'r rhain yn gadarnhaol ac yn dangos ymrwymiad i ymateb i fygythiad PPDA, ond rydym yn gwybod bod mwy i'w wneud. Mae angen i ddioddefwyr-goroeswyr heddlu weld newid gwirioneddol yn eu profiadau bob dydd, gan ddileu'r ofn o ôl-ffeithiau yn y gwaith a meithrin hyder yn yr ymateb. Mae angen i heddluoedd ddangos i'w staff y gall dioddefwyr-goroeswyr fod yn hyderus wrth adrodd am PPDA a bod y diwylliant o fewn heddluoedd yn gefnogol.

Galwad i weithredu: adrodd - dioddefwr-goroeswyr heddlu

- Dylai heddluoedd herio eu hunain i ystyried profiadau dioddefwyr-goroeswyr yr heddlu wrth adrodd am PPDA a meddwl yn feirniadol am ffyrdd o gael gwared ar y rhwystrau i adrodd.
- Dylai heddluoedd ddangos i'w staff bod ganddynt ymagwedd gadarn at ymchwiliadau fel bod dioddefwyr-goroeswyr yn gweld newid gwirioneddol a bod ganddynt hyder wrth adrodd.
- Dylai heddluoedd ymgysylltu â dioddefwyr-goroeswyr heddlu a'r sefydliadau sy'n eu cefnogi, i ddeall yn iawn unrhyw bryderon a gofynion gwirioneddol neu ganfyddedig i ddiwallu eu hanghenion unigol.

Ymateb ac asesiad cychwynnol

Lle derbynnir cwyn neu fater ymddygiad i adran safonau proffesiynol, rhaid i'r heddlu asesu difrifoldeb y mater a phenderfynu sut y bydd yn ymateb, gan gynnwys os yw'r mater wedi'i gofnodi'n ffurfiol neu beidio ac os bydd yn destun ymchwiliad, neu'n cael ei drin yn wahanol.

Mae'r SAYH yn disgwyl y dylid ymateb yn egnïol i bob adroddiad PPDA, sy'n cynnwys ein disgwyliad y dylai pob adroddiad gael ei gofnodi a'i drin drwy ymchwiliad. Yn ein harolwg, dywedodd bron pob heddlu wrthym y byddai adroddiadau PPDA yn destun ymchwiliad, yn hytrach na'u trin mewn ffyrdd eraill o dan *Ddeddf Diwygio'r Heddlu 2002*. Fe wnaethom hefyd ofyn cwestiynau i heddluoedd ynghylch sut yr ymdrinnir â mater troseddol cysylltiedig a beth sy'n digwydd pan fydd ymchwiliad troseddol yn arwain at benderfyniad i beidio â gweithredu ymhellach.

Mae rhai heddluoedd wedi rhannu arfer newydd, lle maent wedi symud i fodel o adrannau safonol proffesiynol yn ymdrin â PPDA yn ei gyfanrwydd, gan gynnwys yr elfen droseddol. Dywedodd yr heddluoedd hyn wrthym eu bod yn gweld manteision i'r dull hwn, gan gynnwys gwell amseroldeb a phrofiad gwell i ddiodefwr-goroeswyr.

Galwad i weithredu: ymateb ac asesiad cychwynnol

- Dylai penaethiaid adrannau safonol proffesiynol adolygu eu prosesau asesu cychwynnol i sicrhau bod **pob** adroddiad o PPDA yn cael ei gofnodi o dan Atodlen 3 o *Ddeddf Diwygio'r Heddlu 2002*.
- Dylai Penaethiaid PSDs sicrhau bod pob adroddiad o PPDA yn cael ymateb cadarn ac nad ydynt yn cael eu trin ac eithrio drwy ymchwiliad.
- Dylai penaethiaid adrannau safonol proffesiynol ystyried os yw symud i fodel lle mae pob adroddiad PPDA, gan gynnwys materion troseddol, yn cael eu trin o fewn adrannau safonol proffesiynol yn ymarferol yn eu heddlu. Lle nad yw, dylent fodloni eu hunain bod goruchwyliaeth a monitro digonol ar waith ar gyfer materion yr ymdrinnir â nhw y tu allan i'w adran safonol proffesiynol.

Sicrhau ymchwiliadau diduedd ac annibynnol

Rydym yn gwybod bod didueddrwydd yn hanfodol i sicrhau ymddiriedaeth a hyder y rhai sy'n rhoi gwybod i'r heddlu am eu cam-drin.

O'n gwaith ymgysylltu ehangach â rhanddeiliaid, rydym hefyd yn gwybod nad oes gan ddiodefwr-goroeswyr hyder bod ymchwiliadau i PPDA yn wirioneddol annibynnol. Lle nad oes gan ddiodefwr-goroeswr unrhyw ymddiriedaeth a hyder yn ymateb heddlu i adroddiad o PPDA, mae'n annhebygol o adrodd am eu cam-drin.

Gall hyder yn ymateb yr heddlu i PPDA hefyd gael ei effeithio lle mae gan y rhai sy'n gweithio ar yr achos ryw gysylltiad â'r heddlu a ddrwgdybir (neu'r diodefwr-oroeswr, lle maent yn berson sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu). Dywedodd heddluoedd wrthym eu bod yn hyderus eu bod yn nodi ac yn rheoli gwrthdaro buddiannau. Gofynnwyd iddynt hefyd o dan ba amgylchiadau y byddent yn defnyddio heddlu allanol i ymchwilio i sicrhau annibyniaeth. Roedd eu hymateb yn gymysg gyda rhai heddluoedd yn amlinellu rhwystrau ymarferol, megis anawsterau o ran pennu grym allanol ac effeithiau andwyol ar amseroldeb neu ansawdd.

Mae'n hanfodol bod heddluoedd yn ystyried yn ofalus farn y diodefwr-goroeswr wrth weithio allan sut i fod yn ddiuedd a nodi arweiniad y Coleg Plismona ar bryd i benodi heddlu allanol i ymchwilio.

Galwad i weithredu: sicrhau ymchwiliadau diduedd ac annibynnol

- Dylid cofnodi datganiadau gwrthdaro buddiannau ar bob achos o drais yn erbyn menywod a merched, gan gynnwys PPDA. Lle nad yw hyn yn digwydd ar hyn o bryd, dylai Penaethiaid adrannau safonol proffesiynol gyflwyno proses ar unwaith.
- Ar ddechrau ymchwiliad, dylai Penaethiaid PSDs fod yn fodlon eu bod wedi ystyried os yw'r ymchwiliad yn wirioneddol annibynnol a'u bod wedi ystyried barn y diodefwr-oroeswr.
- Dylai penaethiaid adrannau safonol proffesiynol sicrhau bod arfer proffesiynol awdurdodedig y Coleg Plismona yn cael ei ddilyn ar gyfer penodi heddlu allanol i ymchwilio.

Cefnogaeth achwynydd / dioddefwr-goroeswr

Mae'r ffordd y mae dioddefwr-goroeswr PPDA yn cael ei gefnogi drwy'r broses o wneud adroddiad yn hanfodol i'w hyder yn y system.

Mae cyswllt cynnar â dioddefwr-goroeswr yn hanfodol i nodi unrhyw bryderon diogelu uniongyrchol, gwendidau ac angen am gefnogaeth barhaus, ochr yn ochr â deall mwy am ymddygiad PPDA.

Fe wnaethom ofyn cwestiynau i heddluoedd ynghylch cymorth i ddiodefwyr-goroeswyr – mae'r ymatebion yn rhoi darlun addawol o amgylch yr hyn sy'n bosibl. Barn y SAYH yw bod angen cymorth arbenigol, gyda chynllun clir i ddiwallu anghenion y dioddefwr-goroeswr.

Drwy ein gwaith sy'n canolbwyntio ar drais yn erbyn menywod a merched, a'n rhyngweithio â rhanddeiliaid nad ydynt yn ymwneud â phlisma, rydym yn gwybod bod bwlch rhwng yr hyn y dywedir wrthym sydd ar gael a'r rhai sy'n profi cam-drin domestig. Gall hyn fod oherwydd bod mentrau newydd yn cael eu cyflwyno nad ydynt wedi cael yr amser i wreiddio na chael effaith.

Rydym hefyd yn galw ar heddluoedd i glywed lleisiau diodefwyr-goroeswyr ac ystyried pam eu bod yn meddwl bod diffyg cysylltiad rhwng eu prosesau a'u dulliau gweithredu, a phobl yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi ac yn ymddiried yn y system.

Galwad i weithredu: cymorth achwynydd / dioddefwr-goroeswr

- Dylai penaethiaid adrannau safonol proffesiynol herio eu hunain i ystyried os ydynt yn fodlon bod ganddynt brosesau digonol ar waith i gefnogi diodefwyr-goroeswyr PPDA.
- Dylai penaethiaid adrannau safonol proffesiynol adolygu'r hyfforddiant a ddarperir i'r trinwyr cwynion er mwyn sicrhau ymwybyddiaeth o natur gymhleth cam-drin domestig, anghenion a bregusrwydd diodefwyr-goroeswyr, a'r risgiau posibl.
- Dylai'r trinwyr cwynion mewn adrannau safonol proffesiynol gael mynediad at restr neu gronfa ddata o wasanaethau cymorth lleol y gallant eu defnyddio i gyfeirio diodefwyr-goroeswyr cam-drin domestig i gael cymorth. Mae hyn yn cynnwys darpariaethau mewnol sydd ar gael ar gyfer diodefwyr-goroeswyr yr heddlu.
- Dylai heddluoedd ystyried hygyrchedd gwasanaethau lles a chymorth drwy'r cymdeithasau staff a'r undeb i'r rhai a ddrwgdybir yn yr heddlu, a diodefwyr heddlu ar yr un pryd, wrth reoli unrhyw ystyriaethau gwrthdaro buddiannau.

Prosesau sicrwydd ansawdd

Mae'n hanfodol i hyder y cyhoedd fod ymchwiliadau i adroddiadau PPDA yn gadarn, yn ddiuedd, yn amserol ac yn ystyried anghenion y dioddefwr-oroeswr. Mae'r SAYH o'r farn bod cael proses sicrwydd ansawdd gref ar waith yn hollbwysig i sicrhau bod ymchwiliadau PPDA yn cael eu monitro, ac i ddysgu gael ei rannu. Dylai unrhyw broses sicrhau ansawdd ddechrau gyda diwylliant ar draws yr heddlu o ymdrechu i ddysgu a gwella. Gofynnwyd i heddluoedd pa brosesau sicrhau ansawdd oedd ganddynt ar waith i sicrhau bod ymchwiliadau i PPDA yn gadarn, yn ddiuedd ac yn ennyn hyder y cyhoedd. Mae'r ymatebion i'r arolwg yn dangos bod arfer addawol o ran prosesau sicrhau ansawdd, yn enwedig gyda phaneli craffu annibynnol, ond mae'r darlun yn anghyson.

Galwad i weithredu: prosesau sicrhau ansawdd

- Dylai penaethiaid adrannau safonol proffesiynol asesu os oes ganddynt brosesau sicrhau ansawdd cadarn ar waith sy'n ddiuedd ac sy'n gallu herio ymchwiliadau i PPDA yn feiriadol.
- Dylai heddluoedd ystyried os byddai eu heddlu yn elwa o weithredu paneli craffu annibynnol, neu debyg.
- Dylai penaethiaid adrannau safonol proffesiynol ystyried os oes gan adolygwyr sicrwydd ansawdd yr hyder a'r gefnogaeth i herio ymchwiliadau PPDA gwael.

Rheoli Risg

Mae gan PPDA risgiau penodol oherwydd natur gymhleth cam-drin domestig, yr anghydbwysedd pŵer sy'n deillio o'r ffaith bod y cyflawnwr hefyd yn berson sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu, a'i fynediad unigryw at offer, gwybodaeth a sgiliau plismona.

Wedi'i ychwanegu at hynny, gall fod risgiau ychwanegol lle mae'r dioddefwr-goroeswr hefyd yn berson sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu, gan roi cyfleoedd ychwanegol i'r cyflawnwr aflonyddu, rheoli, trin a thanseilio dioddefwr-goroeswr yn y gweithle.

Pan wnaethom ofyn i heddluoedd am eu hymagwedd at reoli risg, dywedwyd wrthym am amrywiol strategaethau rheoli risg. Mae'r SAYH yn disgwyl i bob achos gael ei ystyried ar ei deilyngdod ei hun wrth ystyried rheoli risg. Dylid mabwysiadu agwedd ystyriol wedi'i theilwra ym mhob achos, gan ddefnyddio'r ystod lawn o offer sydd ar gael i'r heddlu. Fel rhan o hyn, rydym yn ystyried bod monitro patrymau ymddygiad a hanes cefndir yn hanfodol i ddiogelu dioddefwyr-goroeswyr presennol a phosibl yn y dyfodol. Ar gyfer mathau mwy cynnil o gam-drin domestig, megis ymddygiad gorfodol a rheoli, efallai na fydd digwyddiadau unigol yn ymddangos yn arwyddocaol neu'n peri pryder i ddechrau, ond o'u hystyried dros gyfnod o amser ac fel rhan o batrwm ymddygiad, daw effaith gronol yr ymddygiad hwnnw i'r amlwg.

Fe wnaethom hefyd ofyn i heddluoedd am eu polisi ar fetio a'u rôl o ran nodi meysydd sy'n agored i niwed. Mae trefn fetio effeithiol yn helpu i roi sicrwydd i'r cyhoedd bod gwiriadau priodol yn cael eu cynnal ar unigolion sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu.

! Galwad i weithredu: rheoli risg

- Dylai penaethiaid adrannau safonol proffesiynol ddadansoddi'n feirniadol a gymerir yr holl gamau priodol ym mhob achos i reoli unrhyw risgiau gwirioneddol neu ganfyddedig lle cyhuddir swyddog heddlu neu aelod o staff o PPDA.
- Dylai penaethiaid adrannau safonol proffesiynol asesu pa gamau a gymerwyd i sicrhau bod Ymarfer Proffesiynol Awdurdodedig Fetio'r Coleg Plismona yn cael ei ddilyn. Lle na chaiff ei ddilyn fel mater o drefn, dylid rhoi cynlluniau clir ar waith i newid hynny.

Hyfforddiant a datblygiad

Mae cael staff sydd wedi'u hyfforddi'n ddigonol o fewn adrannau safonau proffesiynol i ymateb i adroddiadau PPDA yn angenrheidiol er mwyn sicrhau hyder y cyhoedd yn ymateb yr heddlu a chyflawni ymchwiliadau o ansawdd da sy'n ystyried natur gymhleth y math hwn o gamdriniaeth.

Roeddem am ddeall pa ymyriadau hyfforddi a dysgu y mae staff o fewn adrannau safonau proffesiynol yn eu cael i'w galluogi i ddeall PPDA yn llawn, i gefnogi dioddefwyr-goroeswyr ac i ymchwilio i adroddiadau gyda gwybodaeth ac arbenigedd. Roedd yr ymatebion i gwestiynau ein harolwg yn amrywiol a chawsom ein annog gan y gwahanol ymyriadau dysgu a gymhwyswyd.

Fodd bynnag, nid oedd hyn yn gyson ar draws yr holl heddluoedd ac, mewn rhai achosion, dywedodd ymatebwyr nad oeddent wedi cael unrhyw hyfforddiant arbenigol. Rydym yn gwybod bod mwy o waith i'w wneud i uwchsgilio swyddogion rheng flaen i ddeall pob math o gam-drin domestig, yn enwedig lle nad oes trais corfforol, a phwysigrwydd cofnodi i sefydlu patrymau ymddygiad. Hoffem i hyfforddiant ar osgoi iaith beio dioddefwr gael ei gynyddu, er mwyn sicrhau bod profiadau dioddefwyr-goroeswyr yn cael eu gwella.

Nid yw darparu hyfforddiant yn broses unwaith ac am byth, dylid ei hystyried fel rhan gyntaf y daith. Rydym yn annog heddluoedd i feddwl yn greadigol am ffyrdd o rannu gwybodaeth ac arbenigedd trwy'r arbenigwyr yn eu heddlu.

Galwad i weithredu: hyfforddiant a datblygiad

- Dylai penaethiaid adrannau safonau proffesiynol adolygu'r ddarpariaeth hyfforddi a datblygu sydd ar gael ar hyn o bryd i staff adrannau safonau proffesiynol ar gam-drin domestig, ac ystyried os yw'n ddigonol ac yn gyfredol.
- Dylai penaethiaid adrannau safonau proffesiynol fodloni eu hunain bod ganddynt yr wybodaeth a'r arbenigedd angenrheidiol yn eu timau i ymateb yn effeithiol i adroddiadau PPDA.
- Dylai heddluoedd ystyried os yw hyfforddiant a datblygiad cam-drin domestig yn cyrraedd swyddogion rheng flaen mewn ffordd sy'n eu harfogi i ddeall y gwahanol fathau o gam-drin domestig a pham mae adrodd yn hanfodol i ddal patrymau ymddygiad.

I gloi

Rydym am barhau i weithio gyda heddluoedd i ddod o hyd i atebion i'r problemau y maen nhw'n eu hwynebu wrth ymateb i adroddiadau PPDA. Yn yr adroddiad hwn, rydym yn rhannu'r arferion addawol a'r mentrau newydd y daethom o hyd iddynt, fel y gall heddluoedd ddysgu oddi wrth ei gilydd. Rydym yn galw ar bob heddlu i fodloni eu hunain bod ganddynt yr adnoddau, sgiliau a phrosesau priodol i ymateb yn effeithiol i PPDA.

Credwn mai un o'r pethau pwysicaf y gallwn ei wneud i gefnogi heddluoedd yw cyhoeddi gwersi a chanllawiau i egluro disgwyliadau, codi safonau, a darparu mwy o gysondeb. Bydd y SAYH yn cyhoeddi dwy ddogfen ganllaw y flwyddyn nesaf i ddwyn ynghyd ein holl ddysgu a mewnwlediadau o'n gwaith ffocws ar drais yn erbyn menywod a merched.

Diolch i'r chwe heddlu a roddodd o'u hamser i gymryd rhan yn y trafodaethau proffesiynol: Cwnstabiliaeth Durham, Heddlu Dyfed-Powys, Heddlu Essex, Cwnstabiliaeth Swydd Hampshire ac Ynys Wyth, Heddlu Swydd Gaerhirfryn a Heddlu Swydd Lincoln.

Hoffwn hefyd ddiolch i Swyddfa'r Comisiynydd Cam-drin Domestig y buom yn ymgynghori â hi ar ein canfyddiadau ac i'r Ganolfan Cyfiawnder Menywod am eu hymdrech ddi-ildio am gyfiawnder a chefnogaeth i ddiodefswyr-goroeswyr.

Amanda Rowe

Cyfarwyddwr Gweithrediadau

Arweinydd Strategol: Trais yn Erbyn Menywod a Merched

Ein gwaith ar drais yn erbyn menywod a merched

Mae'r SAYH wedi ymrwymo i raglen waith sy'n canolbwyntio ar drais yn erbyn menywod a merched. Cafodd hyn ei flaenoriaethu o ganlyniad i bryder cynyddol y cyhoedd am ymateb yr heddlu i drais yn erbyn menywod a merched ac agweddau diwylliannol wrth blismona tuag at fenywod a merched. Bydd ffocws allweddol y gwaith yn mynd i'r afael â chamau gweithredu o'r ymchwiliad i uwch-gŵyn y Ganolfan Cyfiawnder Merched ar gam-drin domestig a gyflawnir gan yr heddlu. Drwy ganolbwyntio ar ein swyddogaeth statudol, i oruchwylio system gwynion yr heddlu, ein nod yw:

- gwella ymddiriedaeth a hyder mewn achwynwyr a'r rhai sy'n eu cynorthwyo yn ymateb yr heddlu i drais yn erbyn menywod a merched
- dal yr heddlu i gyfrif
- nodi a rhannu'r hyn a ddysgwyd er mwyn gwella arferion plismona
- sicrhau bod y cyhoedd yn deall ein rôl

Pwy ydym ni

Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu yw corff gwarchod cwynion yr heddlu. Nid ni yw'r heddlu ac rydym yn gwbl annibynnol iddynt. Rydym yn gosod y safonau ar gyfer system gwynion yr heddlu. Rydym yn sicrhau bod yr heddlu'n ymchwilio i gwynion am eu swyddogion a'u staff yn briodol. Rydym hefyd yn ymchwilio i'r digwyddiadau mwyaf difrifol a sensitif yn ymwneud â'r heddlu ein hunain.

Trwy ein gwaith, rydym yn dal yr heddlu i gyfrif pan fydd pethau'n mynd o'u lle, yn argymhell newidiadau i atal yr un camgymeriadau rhag ddigwydd eto ac yn hyrwyddo safonau uchel o blismona. Rydym yn defnyddio ein tystiolaeth i ysgogi gwelliannau yn arferion yr heddlu er budd y cyhoedd a'r heddlu. Bydd hyn yn helpu i gyflawni ein gweledigaeth i bawb allu cael ymddiriedaeth a hyder mewn plismona.

Ar gyfer pwy mae'r wybodaeth hon?

Mae'r adroddiad hwn yn bennaf ar gyfer rhanddeiliaid plismona ac mae'n cynnwys rhywfaint o iaith dechnegol. Cynhwysir geirfa i egluro peth o'r derminoleg. Nod yr adolygiad hwn yw gwella ymateb yr heddlu i adroddiadau cam-drin domestig a gyflawnir gan yr heddlu ac mae wedi'i anelu at ymarferwyr trin cwynion.

Cefndir

Ym mis Mawrth 2020, cyflwynodd y Ganolfan Cyfiawnder Merched (CWJ) uwch-gŵyn yn codi pryderon ynghylch sut mae heddluoedd yn ymateb i achosion o gam-drin domestig yn ymwneud â swyddogion heddlu neu staff heddlu. Canfu'r ymchwiliad ac [adroddiad 2022 ar yr uwch-gŵyn](#) 'wendidau systemig' yn y ffordd y mae rhai heddluoedd yn Lloegr a Chymru yn delio â honiadau o gam-drin domestig a gyflawnir gan yr heddlu (PPDA). Gwnaeth nifer o argymhellion a chamau gweithredu i amddiffyn a chefnogi dioddefwyr yn well, ac i wella ansawdd ymchwiliadau. Ymrwymodd y SAYH i gynnal rhaglen wedi'i thargedu o waith goruchwyllo i'r modd yr ymdriniodd yr heddlu ag achosion PPDA.

Ym mis Chwefror 2024, fe wnaethom gyhoeddi ein [hadroddiad adolygiad trin achosion](#) lle archwiliom 121 o ffeiliau cwynion a materion ymddygiad yr heddlu lle roedd trais yn erbyn menywod a merched yn ffactor. Nod yr adolygiad hwn oedd samplu tua 30% o gyfanswm yr achosion yn ymwneud â PPDA. Oherwydd y problemau amrywiol gyda sut y derbyniwyd a chofnodwyd adroddiadau PPDA, nid oedd digon o achosion PPDA ar gael i'w hadolygu. Roedd y SAYH yn bryderus nad oedd adrannau safonau proffesiynol yn gallu darparu darlun cywir o nifer yr achosion PPDA a adroddwyd o fewn eu heddlu bob blwyddyn. O ganlyniad, gwnaeth y SAYH ymrwymiad i ddechrau prosiect ar wahân, yn canolbwyntio ar sut mae heddluoedd yn ymateb i adroddiadau PPDA.

Mae ymateb yr heddlu i drais yn erbyn menywod a merched yn parhau i gael ei graffu fwyfwy. Mae cyrff rheoleiddio plismona eraill gan gynnwys y Coleg Plismona, Cyngor Cenedlaethol Penaethiaid yr Heddlu ac Arolygiaeth Cwnstabiliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi (HMICFRS) hefyd wedi rhannu'r un ffocws. Mae'n werth nodi bod [ymchwiliad Angiolini](#), a sefydlwyd i ymchwilio i sut y llwyddodd heddwys nad oedd ar ddyletsywyd i gipio, treisio a llofruddio aelod o'r cyhoedd, yn parhau.

Pan fyddwn yn cyfeirio at 'gam-drin domestig a gyflawnir gan yr heddlu', rydym yn defnyddio'r term i ddisgrifio'r **cysyniad** cyffredinol o gam-drin domestig a adroddir yn erbyn person sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu. Pan fyddwn yn cyfeirio at 'heddlu a ddrwgdybir', rydym yn golygu'r person sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu sydd wedi cael honiad o gam-drin domestig yn ei erbyn.

Methodoleg

Rydym yn gwybod o'n hadolygiad ymdrin ag achosion o drais yn erbyn menywod a merched ei fod yn anodd nodi ffeiliau PPDA i'w defnyddio yn ein hap samplu. Drwy'r adolygiad hwnnw, fe wnaethom nodi problemau o ran sut mae adroddiadau PPDA yn cael eu cofnodi a chodi pryderon am y data a oedd ar gael bryd hynny. O ganlyniad, mae'r adroddiad hwn yn seiliedig ar arolwg a anfonwyd at bob PSD ac yna trafodaethau proffesiynol gyda chwe heddlu i ymchwilio'n ddyfnach i'r themâu.

Arolwg

Anfonwyd arolwg manwl at bob un o'r 43 o heddluoedd adran safonau proffesiynol yn gofyn 52 o gwestiynau am y modd roedd eu heddlu yn adnabod ac yn trin ac yn ymateb i adroddiadau PPDA, gan ganolbwyntio'n benodol ar y meysydd pryder a oedd yn deillio o uwch-gŵyn y CWJ. Daeth yr arolwg i ben ym mis Ebrill 2024. Nod yr arolwg oedd deall yn well yr ymateb presennol i adroddiadau PPDA ac unrhyw faterion neu rwystrau y mae adrannau safonau proffesiynol yn eu hwynebu wrth ymdrin â nhw.

Mae hyn yn rhan o'n gwaith goruchwylio i ddysgu o arfer cyfredol ac i gefnogi heddluoedd i wella profiad dioddefwyr-goroeswyr. Rydym yn gwybod bod yr hinsawdd mewn perthynas â thrais yn erbyn menywod a merched yn newid yn barhaus. Roedd cael ymatebion i'r arolwg, yn hytrach na ffeiliau achos hap samplu, yn ein galluogi i werthuso'r darlun presennol, yn hytrach na'r hyn a oedd yn berthnasol ryw flwyddyn yn ôl gyda pholisïau a gweithdrefnau a allai fod wedi dyddio.

Cawsom 57 o ymatebion i'r arolwg, gyda rhai heddluoedd yn cyflwyno mwy nag un ymateb gan bobl mewn rolau gwahanol. Dim ond pedwar heddlu na ymatebodd. Roedd bron i hanner (49%) y rhai a gwblhaodd yr arolwg yn benaethiaid neu ddirprwy benaethiaid adran safonau proffesiynol. Daeth ychydig dros draean yr ymatebion (35%) o rolau triniwr cwynion neu ymchwilydd mewn adrannau safonau proffesiynol. Daeth y gweddill o rolau cymorth neu reolwyr swyddfa (14%), gyda chanran fach o rolau arbenigol trais yn erbyn menywod a merched (2%).

Adroddiad cryno yw hwn sy'n nodi'r prif themâu sy'n codi o'r arolwg, gan grwpio rhai cwestiynau yn feysydd pwnc yn hytrach nag adrodd ar bob un o'r 52 cwestiwn yn unigol. Nodwch, ni chafodd pob cwestiwn ateb gan bob ymatebydd. Felly, yn y dadansoddiad, ni fydd nifer yr ymatebion bob amser yn cyfateb i 57.

Trafodaethau proffesiynol

Dilynwyd yr arolwg gan drafodaethau proffesiynol gyda chwe heddlu i ymchwilio'n ddyfnach i'r gwaith o nodi, cofnodi a thrin materion PPDA. Roedd y trafodaethau proffesiynol yn cynnwys cyfarfodydd rhwng y SAYH ac adrannau safonau proffesiynol heddluoedd, lle gofynnwyd cwestiynau wedi'u diffinio o flaen llaw a oedd wedi'u cynllunio i herio heddluoedd ar eu hymdriniaeth o PPDA, siarad yn fanylach am fentrau newydd a roddwyd ar waith, a nodi unrhyw arfer cadarnhaol ar gyfer rhannu. Mewn rhai achosion, roedd y rhai mewn rolau arbenigol yn ymwneud â cham-drin domestig hefyd yn mynychu.

Gwahoddwyd y chwe heddlu i fod yn rhan o'r trafodaethau proffesiynol yn seiliedig ar nifer o ffactorau megis lleoliad a data cwynion yr heddlu. Gwnaethom hefyd ystyried heddluoedd nad oeddem eisoes wedi gweithio'n agos â nhw ar gyfer yr adolygiad o ymdrin ag achosion Trais yn Erbyn Menywod a Merched. Cafodd rhai heddluoedd eu diystyru oherwydd eu bod eisoes yn ymwneud â phrosiectau eraill y SAYH. Rydym yn ddiolchgar i Cwnstablïaeth Durham, Heddlu Dyfed-Powys, Heddlu Essex, Heddlu

Swydd Hampshire ac Ynys Wyth, Heddlu Swydd Gaerhirfryn a Heddlu Swydd Lincoln am roi o'u hamser i fod yn rhan o'r trafodaethau ychwanegol.

Pwysleisiwyd wrth y rhai a gymerodd ran yn y trafodaethau proffesiynol ein bod yn awyddus i nodi a rhannu'r hyn a ddysgwyd o ymdrin ag achosion PPDA er mwyn gwella arferion plismona ac atal niwed yn y dyfodol. Gofynnwyd i'r heddluoedd ateb cwestiynau'n onest, gan nodi rhwystrau a meysydd i'w gwella, yn hytrach na'r hyn a allai fod yn ymateb 'model' yn eu barn nhw. Rydym yn ddiolchgar am y trafodaethau gonest ac agored a gynhaliwyd.

Cyfyngiadau

Mae'r adroddiad hwn yn ddadansoddiad o'r ymatebion i'r arolwg a'r trafodaethau proffesiynol a gynhaliwyd. Mae'n rhoi cipolwg ar yr arferion a'r mentrau a ddefnyddir yn ymateb yr heddlu i PPDA. Drwy beidio â samplu ffeiliau cwynion a materion ymddygiad, rydym yn cydnabod nad ydym wedi profi'r hyn a ddywedodd heddluoedd wrthym yn erbyn cymhwyso prosesau i achosion PPDA. Yn lle hynny, fe wnaethom ofyn cwestiynau yn yr arolwg a'r trafodaethau proffesiynol a gynlluniwyd i herio'r heddluoedd a'u dwyn i gyfrif. Gofynnem i heddluoedd fod yn agored ac yn onest, fel y gallem ddeall yr heriau a gwneud argymhellion dilys ar gyfer gwella.

Yn yr un modd, nid ydym wedi profi'r mentrau y dywedodd yr heddluoedd wrthym amdanynt. Rydym yn eu rhannu fel enghraifft o arfer addawol y gallai heddluoedd eraill elwa ohono. Nid ydym yn awgrymu eu bod yn fentrau y mae'r SAYH wedi'u hystyried yn arfer 'gorau'.

Mae'r tudalennau canlynol yn cynnwys testun rhydd dethol neu ymatebion dyfyniadau o'n harolwg. Cyflwynir y rhain yn yr arddull hon.

Canfyddiadau

Adnabod, adrodd a chofnodi

Adrodd

Er mwyn sicrhau bod adroddiadau PPDA yn cael eu hasesu a'u cofnodi'n briodol gan adrannau safonau proffesiynol, gofynnwyd i ymatebwyr o dan ba amgylchiadau (os o gwbl) na fyddai adroddiad o PPDA yn cael ei gyfeirio at yr adran safonau proffesiynol. Cwestiwn testun rhydd oedd hwn i alluogi ymatebwyr i egluro eu hateb yn llawn, ond rydym wedi categorio'r prif grwpiau. O'r ymatebion, atebodd 79% (45 allan o 57) 'dim'. Roedd ymatebion eraill yn cynnwys bod yr adroddiad wedi'i wneud i heddlu gwahanol (5) neu 'ansicr' (4).

Mae'n galonogol bod mwyafrif yr ymatebwyr wedi dweud wrthym y byddai adroddiadau PPDA yn cael eu hanfon i'r adran safonau proffesiynol i'w hasesu a'u gweithredu'n briodol. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod bod ein harolwg wedi'i gyfeirio at adrannau safonau proffesiynol ac nid ydym wedi asesu, drwy'r ymchwil hwn, os yw'r holl adroddiadau PPDA a wneir i swyddogion rheng flaen wedi'u cofnodi'n gywir a'u cyfeirio at adrannau safonau proffesiynol.

Adroddiad diweddar gan y CWJ o'r enw *Heddlu wedi cyflawni cam-drin domestig: A oes unrhyw beth wedi newid mewn gwirionedd ers uwch-gŵyn 2020?* ffeindiodd (*Medi 2024*), nad yw dioddefwyr-goroeswyr PPDA yn dal i gael eu credu, neu fod y cam-drin y maent yn ei adrodd yn aml yn cael ei leihau neu ei ddiystyru fel gair un person yn erbyn rhywun arall. Mae hyn yn golygu nad yw adroddiadau'n cael eu hadrodd i adrannau safonau proffesiynol ac nad ydynt yn cael eu cofnodi fel materion sy'n ymwneud â chwynion neu ymddygiad. Mae'r CWJ yn adrodd bod ymddygiad gorfodol a rheolaethol yn cael ei ddiystyru fel 'ymddygiad annymunol' ac mae dioddefwyr-goroeswyr yn cael eu hannog i beidio ag adrodd, gan gael gwybod ei fod yn anodd iawn ei brofi. Mae hyn yn dangos sut y gall swyddogion rheng flaen sy'n mynychu digwyddiadau cam-drin domestig fod â dealltwriaeth gyfyngedig o'r gwahanol fathau o gam-drin. Pan fydd swyddogion yn diystyru adroddiadau o gam-drin domestig, nid yn unig y mae dioddefwyr-goroeswyr yn cael eu hannog i beidio ag adrodd am gam-drin pellach, gan eu gadael yn agored i niwed, mae hefyd effaith sylweddol ar gasglu data.

Mae data ar adroddiadau PPDA yn bwysig i fonitro patrwm ymddygiad swyddog heddlu, at ddibenion diogelu a fetio, ac i heddluoedd ddeall maint y broblem. Galwodd y CWJ am newid sefydliadol i ganiatáu i dioddefwyr-goroeswyr fod yn hyderus ynghylch adrodd. Drwy'r arolwg hwn a'r trafodaethau proffesiynol, clywsom am sut mae heddluoedd yn gwella eu hymateb plismona, sy'n galonogol, ond mae angen i fentrau newydd drosi'n brofiadau gwell i dioddefwyr-goroeswyr. Mae angen i heddluoedd sicrhau eu bod yn clywed lleisiau dioddefwyr-goroeswyr ac yn

gwerthuso unrhyw fentrau newydd ar gyfer effaith, trwy ofyn i ddiodefwyr-goroeswyr os dynt yn gwneud gwahaniaeth.

Lansiodd y Coleg Plismona a Chyngor Cenedlaethol Penaethiaid yr Heddlu eu Fframwaith Cyflawni Cenedlaethol ym mis Chwefror 2024 i wella plismona trais yn erbyn menywod a merched. Mae'r fframwaith, a'r [templed hunanasesu](#) sy'n cyd-fynd ag ef, wedi'u cynllunio i gynnig arweiniad i heddluoedd ar sut y gallant gynllunio, darparu adnoddau a gwerthuso eu gwaith i gadw menywod a merched yn ddiogel. Mae'n mabwysiadu dull '4P' o ddatblygu strategaeth blismona:

- **Paratoi (Preparing)** ar gyfer trais yn erbyn menywod a merched yn trosedd
- **Diogelu (Protecting)** unigolion, teuluoedd a chymunedau,
- **Erlid (Pursuing)** drwgweithredwyr
- **Atal (Preventing)** trosedd

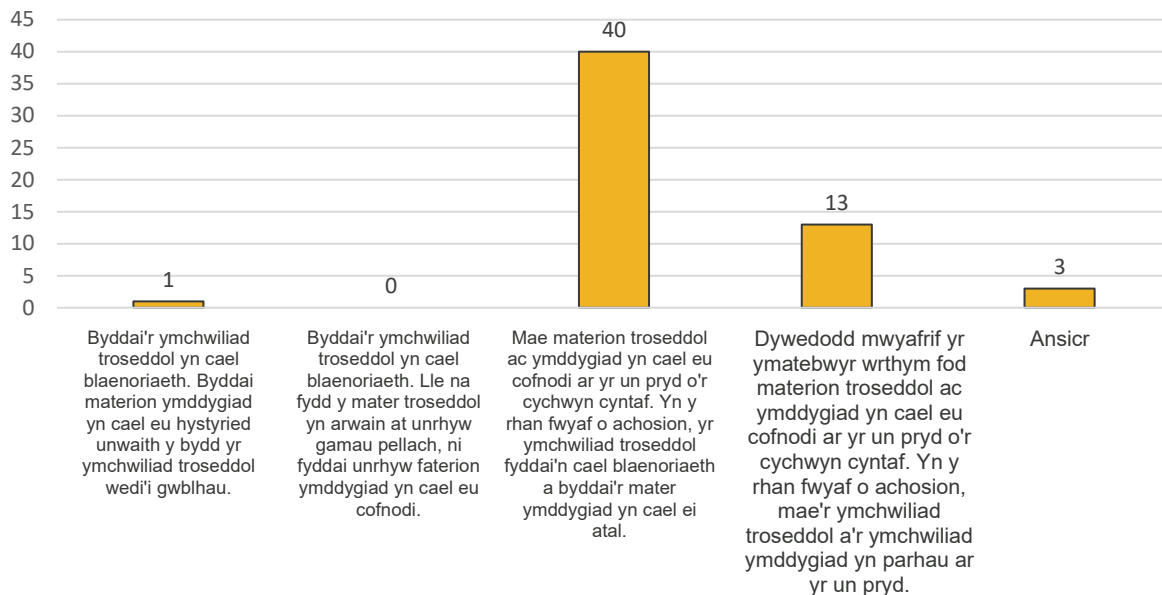
Mae cofnodi data a sicrhau bod gan yr holl staff yr wybodaeth a'r sgiliau i adnabod trais yn erbyn menywod a merched a gyflawnir gan yr heddlu yn hanfodol i'r strategaeth. O dan y piler 'Paratoi', mae'r fframwaith yn ymrwymo bod '*gan blismona gasglu, rheoli a dadansoddi data ystyrion a chyson i yrru ein hymateb.*' Mae'r piler 'Amddiffyn' yn nodi y dylai fod gan blismona '*y capasiti a'r gallu cywir i ateb y galw, gan gynnwys hyfforddiant ac adnoddau i'w galluogi i fynd i'r afael â Thrais yn Erbyn Menywod a Merched*'. Mae'r templed hunanasesu yn arwain heddluoedd drwy'r disgwyliadau sydd arnynt ar gyfer mynd i'r afael â thrais yn erbyn menywod a merched a'r ymrwymadau cenedlaethol gofynnol.

Mae'r SAYH yn amlygu pwysigrwydd y Fframwaith Cyflawni Cenedlaethol i helpu heddluoedd i ddatblygu eu strategaeth. Fel rhan o'r fframwaith, dylai heddluoedd ystyried pa hyfforddiant, gwybodaeth ac arweiniad y mae swyddogion rheng flaen yn ei gael i ddeall y gwahanol fathau o gam-drin domestig.

Materion troseddol cysylltiedig

Yn dilyn ein hadolygiad o drin achosion trais yn erbyn menywod a merched ym mis Chwefror 2024, daethom yn ymwybodol o arfer lle nad oedd materion ymddygiad PPDA yn cael eu cofnodi tan ddiwedd yr ymchwiliad troseddol. Fe wnaethom holi heddluoedd am eu harferion yn yr arolwg hwn. Dywedodd mwyafrif yr ymatebwyr y byddai adroddiad PPDA yn cael ei asesu a'i gofnodi ar gyfer materion troseddol ac ymddygiad o'r cychwyn cyntaf. Mae'r tabl ar dudalen 20 yn nodi'r ymatebion a dderbyniwyd.

Pan fydd ymchwiliad troseddol wedi dechrau, pa ddatganiad sy'n disgrifio orau sut yr ydych yn trin unrhyw faterion ymddygiad cysylltiedig?

Mae'n bwysig bod materion ymddygiad yn cael eu hasesu o'r cychwyn cyntaf a'u cofnodi at ddibenion cipio data a monitro cudd-wybodaeth o fewn adrannau safonau proffesiynol. Mae hefyd yn hanfodol ar gyfer nodi patrymau ymddygiad o fewn cofnod personol swyddog heddlu neu weithiwr. Bydd achosion lle bydd yr awdurdod priodol yn penderfynu atal ymdrin â mater, lle byddai parhau yn rhagfarnu achos troseddol. Dylai heddluoedd ystyried os gellir rhoi mesurau ar waith i leihau neu ddileu'r rhagfarn, ac os yw'n briodol, ceisio barn Gwasanaeth Erlyn y Goron.

Recordio

O ran sut a ble mae adroddiad o PPDA yn cael ei gofnodi, dywedwyd wrthym yn y rhan fwyaf o achosion (49 allan o 57) y byddai'r mater troseddol a chwyn neu ymddygiad yn cael ei gofnodi ar y systemau heddlu priodol (fel systemau Canwriad a throseddau) ar yr un pryd. Mae hyn yn bwysig ar gyfer adalw data a phatrymau monitro.

Amlygwyd cofnodi fel pryder yn dilyn adolygiad ymdrin ag achosion trais yn erbyn menywod a merched y SAYH. Canfu'r adolygiad, mewn rhai heddluoedd, bod achosion yn cael eu cofnodi gyntaf ar systemau trosedd a dim ond yn ddiweddarach ar Centurion, sy'n golygu na ellid dod o hyd i'r gŵyn neu'r mater ymddygiad. Ni ddywedodd unrhyw ymatebwyr i'r arolwg wrthym y byddai adroddiad o PPDA yn cael ei gofnodi ar systemau trosedd **yn unig**. Dywedodd pum ymatebydd wrthym y byddai'r adroddiad yn cael ei gofnodi ar Centurion yn unig, a dewisodd tri yr opsiwn 'arall'.

Asesu cwyn neu faterion ymddygiad yn dilyn ymchwiliad troseddol

Trwy ein gwaith ehangach ar fynd i'r afael â thrais yn erbyn menywod a merched, rydym wedi bod yn pryderu, mewn achosion lle mae mater troseddol yn arwain at benderfyniad o beidio â gweithredu ymhellach, bod y gŵyn neu'r mater ymddygiad hefyd yn cael ei gau'n awtomatig gyda phenderfyniad o beidio â gweithredu ymhellach. Gallai hyn ddigwydd heb unrhyw asesiad ar wahân o'r gŵyn neu'r materion ymddygiad a nodwyd a chymhwysiad priodol y safonau prawf gwahanol ar gyfer cwyn neu fater ymddygiad (cydbwysedd tebygolrwydd).

Yn yr arolwg hwn, gofynnwyd i heddluoedd am eu hymagwedd at gŵyn neu fater ymddygiad lle mae ymchwiliad troseddol yn arwain at benderfyniad i beidio â gweithredu ymhellach. Dywedodd wyth deg naw y cant o'r ymatebwyr (51 o 57) wrthym y byddai'r gŵyn neu'r mater ymddygiad yn cael ei ymchwilio'n drylwyr, waeth beth yw'r canlyniad troseddol. Dywedodd chwe ymatebwr wrthym y bydd y gŵyn neu fater ymddygiad weithiau, ond nid bob amser, yn arwain at benderfyniad o beidio â gweithredu ymhellach, ond nid o reidrwydd oherwydd proses awtomatig. Gallai hyn olygu bod y gŵyn neu'r mater ymddygiad, a ystyriwyd yn briodol, hefyd wedi arwain at yr un canlyniad. Mae ymatebion yr arolwg yn dweud wrthym ei fod yn ymddangos bod gwrthod cwyn neu fater ymddygiad yn awtomatig yn dilyn ymchwiliad troseddol yn arfer hanesyddol. Hoffem weld tystiolaeth o hyn yn dod drwedd mewn achosion yn y dyfodol.

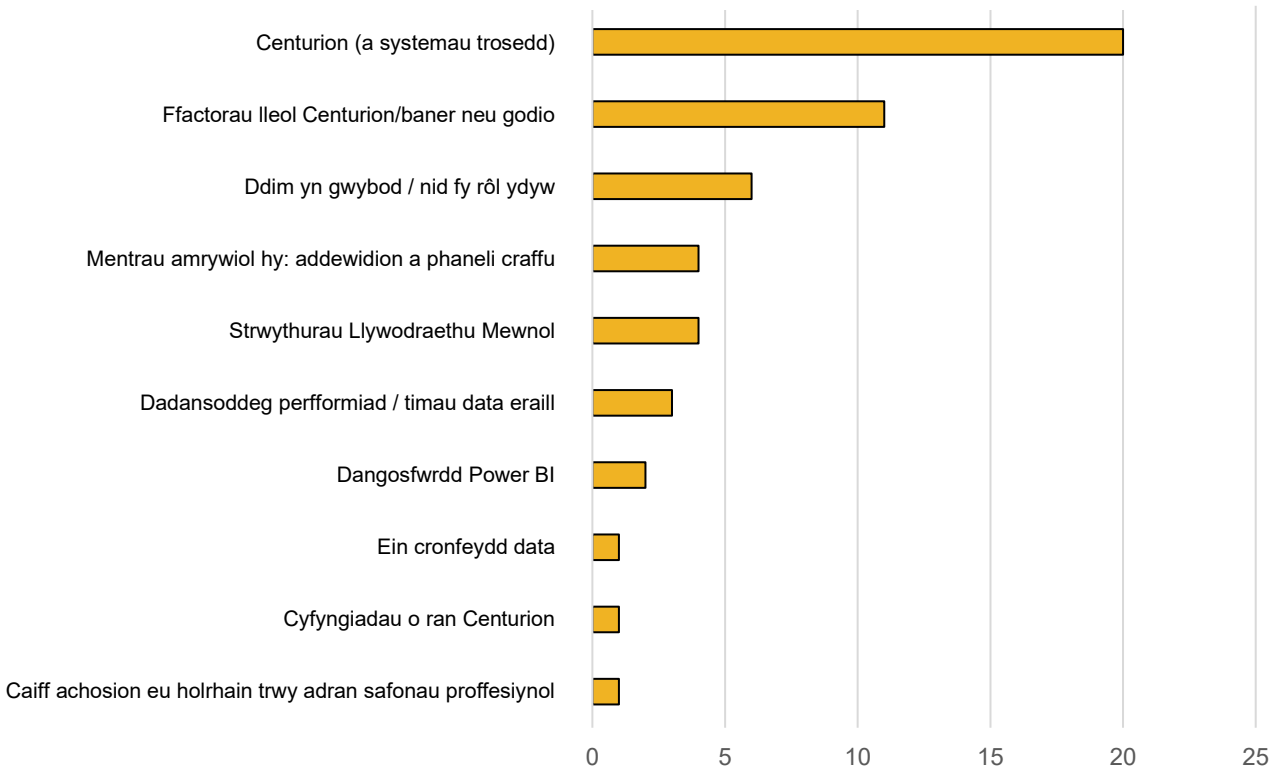
Monitro ac adrodd ar ddata

Rhan hanfodol o system gwynion yr heddlu, ac yn arbennig y gallu i ymateb i'r bygythiad cenedlaethol o drais yn erbyn menywod a merched, yw gallu adrodd darlun cyffredinol yn Lloegr a Chymru. Fe wnaethom herio heddluoedd ar y mecanweithiau sydd ar waith i adrodd yn gywir ar nifer a natur adroddiadau PPDA trwy gwestiwn testun rhydd yn ein harolwg. Galluogodd hyn atebion manwl a chynhwysfawr. Rydym wedi categorio'r rhain yn y diagram isod.

Dywedodd y mwyafrif o heddluoedd fod Centurion (ochr yn ochr â systemau trosedd megis Niche) yn caniatáu adrodd am achosion. Roedd hyn trwy gymysgedd o ffactor cenedlaethol PPDA Centurion, a gyflwynwyd ym mis Mehefin 2024 (tag a roddwyd ar Centurion), neu gan ffactor Centurion 'lleol' (tag a ychwanegir yn unigol gan heddlu). Mae ffactorau ar Centurion yn caniatáu ar gyfer categorio, chwilio ac adalw achosion. Nid oedd y ffactor cenedlaethol PPDA ar waith ar gyfer y cyfnod data pan gynhaliodd y SAYH ei adolygiad o ffeil achos trais yn erbyn menywod a merched yn 2023, a effeithiodd ar y gallu i ynysu ac adalw achosion PPDA.

Dywedodd rhai heddluoedd wrthym am offer adrodd newydd y maent yn eu datblygu megis dangosfyrddau Microsoft Power BI (meddalwedd sy'n caniatáu i ddefnyddiwr gysylltu ffynonellau data digyswllt) ar gyfer data mwy deallus yn y maes hwn.

Mecanweithiau i adrodd yn gywir ar raddfa a natur PPDA

Rydym wedi dod yn ymwybodol nad yw nifer fawr o heddluoedd eto wedi uwchraddio eu meddalwedd Centurion i'r fersiwn ddiweddaraf, sy'n cynnwys cyflwyno'r ffactor cenedlaethol PPDA. Mae hyn yn siomedig ac yn cael effaith andwyol ar gasglu data. Er ein bod yn deall y gall llawer o heddluoedd ynysu a nodi achosion PPDA trwy ffactor Centurion 'lleol', mae meddu ar y feddalwedd rheoli achosion ddiweddaraf yn hanfodol ar gyfer adrodd data cyson. Mae'r SAYH yn disgwyl i heddluoedd uwchraddio i'r fersiwn diweddaraf o Centurion cyn gynted â phosibl er mwyn sicrhau casglu data cyson a chywir.

“Mae ffactor PPDA lleol yn cael ei gymhwyso ar hyn o bryd i bob achos PPDA, fel y gellir eu hadnabod yn hawdd. Caiff achosion eu [sicrhau o ran ansawdd] trwy oruchwyliaeth i sicrhau bod y tagiau cywir yn cael eu hychwanegu. Mae adran safonau proffesiynol hefyd yn cadw taenlen Excel â llaw sy'n cwmpasu'r holl ymchwiliadau troseddol a gynhelir gan yr Adran Safonau Proffesiynol sydd wedi'i nodi'n glir ag achosion PPDA. Yn dilyn diweddariad Centurion ym mis Mehefin, bydd y ffactor PPDA cenedlaethol yn cael ei gyflwyno a fydd yn disodli ein ffactor lleol.”

Cynhaliodd Comisiynydd Cam-drin Domestig Lloegr a Chymru ymarfer casglu data ym mis Medi 2024 fel rhan o'i adolygiad o gam-drin domestig a'r system cyfiawnder

troseddol. Yn dilyn cais am ddata, rydym yn deall bod bron pob heddlu wedi gallu darparu'r data gofynnol ar gwynion PPDA a gofnodwyd yn ogystal â materion ymddygiad. Mae'n galonogol bod y rhan fwyaf o heddluoedd wedi gallu nodi'r achosion perthnasol, trwy ba bynnag ddulliau tagio y maent yn eu defnyddio, a darparu'r data hwnnw'n gymharol gyflym. Mae hyn yn dangos gwelliant amlwg mewn arferion cofnodi ers i'r SAYH ofyn am ddata ar gyfer ei adolygiad trin achosion yn 2023.

“Mae pob achos PPDA sy’n cael ei drin mewn grym bellach yn cael ei olrhain trwy adran safonau proffesiynol i sicrhau bod ymchwiliad amserol ac effeithiol gan yr Adran Ymchwiliadau Troseddol yn cael ei oruchwyllo a’i adnoddau yn unol â hynny. Mae Pennaeth yr Adran Safonau Proffesiynol yn cynnal cyfarfod bob pythefnos i drafod yr achosion hyn i sicrhau bod dilyniant priodol yn cael ei wneud, yn ogystal â sicrhau bod diogelu a lles yn cael eu hystyried yn briodol.”

Galwad i weithredu

- Dylai heddluoedd ystyried pa hyfforddiant, gwybodaeth ac arweiniad y mae swyddogion rheng flaen yn ei gael i ddeall y gwahanol fathau o gam-drin domestig. Dylai pawb sy’n ymateb i adroddiadau PPDA, boed yn swyddogion rheng flaen, yn oruchwylwyr neu’n gydweithwyr, fod yn ymwybodol o’r mathau mwy cynnil o ymddygiad gorfodi a rheoli a phwysigrwydd cofnodi pob adroddiad at ddibenion cipio data, diogelu a monitro.
- Dylai pob heddlu symud i’r fersiwn ddiweddaraf o feddalwedd Centurion cyn gynted â phosibl er mwyn sicrhau cofnodi data cyson a chywir.
- Dylai penaethiaid PSDs fodloni eu hunain bod ganddynt fecanweithiau adrodd digonol a chywir ar waith i allu deall y darlun PPDA yn eu heddlu.
- Dylai adrannau safonau proffesiynol ddefnyddio data gan Centurion yn weithredol ac yn rheolaidd i fonitro cyfraddau PPDA a’r heddlu yn cyflawni trais yn erbyn menywod a merched i nodi patrymau ymddygiad a swyddogion sy’n peri pryder.

Adrodd – dioddefwyr-goroeswyr heddlu

Rydym yn gwybod bod dioddefwyr-goroeswyr PPDA, sydd hefyd yn gwasanaethu gyda'r heddlu, yn wynebu set unigryw o rwystrau i adrodd am eu cam-drin. Ynghyd â’r rhwystrau sydd eisoes yn bodoli ar gyfer adrodd cam-drin domestig, efallai y bydd

dioddefwyr-goroeswyr yr heddlu'n teimlo, oherwydd eu rôl ac ymwybyddiaeth gynyddol o gam-drin domestig, na ddylai hyn ddigwydd iddynt, neu y dylent wybod beth i'w wneud. Gall rhai boeni am ôl-ffeithiau yn y gwaith a chydweithwyr yn cael mynediad at eu gwybodaeth bersonol. Canfu'r ymchwiliad i uwch-gŵyn CWJ yn 2022 bryderon ynghylch diffyg cyfrinachedd a 'chlecs' yn y gwaith, ostraciaeth, a niwed i ragolygon gyrfa fel rhwystrau posibl ychwanegol.

Gofynnwyd i heddluoedd pa systemau, os o gwbl, sydd ar waith i weithwyr yr heddlu adrodd PPDA. Cwestiwn testun rhydd oedd hwn i alluogi ymatebwyr i egluro'r ystod o opsiynau oedd ar gael. Cawn ein annog gan y nifer o opsiynau gwahanol sydd ar gael i dioddefwyr-goroeswyr yr heddlu a'r gwaith parhaus i godi ymwybyddiaeth o ymddygiadau amhriodol ymhlith staff. Ochr yn ochr â'r llwybrau arferol sydd ar agor i'r cyhoedd (fel 999, 101 neu Crimestoppers), dywedodd ymatebwyr wrthym am:

- llinellau adrodd cyfrinachol
- adrodd i oruchwylwyr neu'n uniongyrchol i adrannau safonau proffesiynol
- cyfathrebu neu gyhoeddiadau amrywiol i'r holl staff yn annog cydweithwyr i ddod ymlaen
- ymgyrchoedd sydd wedi'u hanelu at ymddygiadau 'galw allan' a bod yn 'upstander' yn hytrach na 'bystander', hynny yw, gweithredu yn hytrach na chadw'n dawel
- gweithdai, hyfforddiant a sesiynau ymwybyddiaeth am ymddygiadau i edrych amdanynt, sut i adrodd a beth fydd yn digwydd os byddant yn adrodd
- addewidion cam-drin domestig sy'n nodi'r hyn y gall dioddefwyr-goroeswyr ei ddisgwyl os byddant yn adrodd mater, gan gynnwys dioddefwyr-goroeswyr yr heddlu
- hyrwyddwyr cam-drin domestig, swyddogion cyswllt cam-drin domestig, rhwydweithiau staff, grwpiau cymorth cymheiriaid, gwasanaethau cymorth lles
- sicrhau didueddrwydd trwy ddatganiadau gwrthdaro buddiannau

“Fel rhan o'r hyfforddiant diwylliannol ac annog staff i fod yn 'upstanders', mae staff yn cael eu haddysgu am arwyddion a symptomau diwylliant tîm gwenwynig a'r gofyniad nad ydynt yn goddef gwahaniaethu, erledigaeth neu unrhyw driniaeth anfanteisiol yn erbyn unrhyw un sy'n adrodd am ymddygiad amhroffesiynol neu ddrwgweithredu.”

Rydym yn cydnabod, ar gyfer dioddefwr-goroeswr sy'n profi neu sydd wedi profi PPDA, y gallai'r rhwystrau a grybwyllwyd fod yn bresennol o hyd, ni waeth pa lwybrau y gellir eu hadrodd. Ni ddylai heddluoedd fod yn hunanfodlon ac yn lle hynny, dylent barhau â'u hymdrechion i sicrhau hyder dioddefwyr-goroeswyr yr heddlu trwy ddangos ymateb cadarn i PPDA.

Trwy ein gwaith ar drais yn erbyn menywod a merched, rydym yn gwybod nad yw rhai dioddefwyr-goroeswyr yr heddlu yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi oherwydd nad yw'r heddlu 'eisiau cymryd ochr'. Ym mhob achos, rhaid i heddluoedd gael ymateb cadarn i adroddiadau PPDA a darparu cefnogaeth i'r heddlu sy'n ddiodefwyr-goroeswyr i adeiladu eu hymddiriedaeth yn y system. Bydd hyn, yn ei dro, yn dangos i eraill yn yr heddlu bod adroddiadau PPDA yn cael eu cymryd o ddifrif ac y bydd dioddefwyr-goroeswyr yr heddlu yn cael eu cefnogi'n briodol.

“Mae cyfathrebu a thryloywder yn allweddol. Rhoddir y dewis a'r pŵer i'r dioddefwr ac os nad yw'n teimlo'n gyfforddus gyda pherson penodol yn cymryd rhan yn yr ymchwiliad, gwneir pob ymdrech i ddatrys hyn.”

Fe wnaethom ofyn i heddluoedd pa gamau a gymerwyd ganddynt i liniaru unrhyw ôl-ffeithiau gwirioneddol, neu ganfyddedig, yn y gwaith i ddiodefwyr-goroeswyr heddlu PPDA. Soniodd y mwyafrif o'r ymatebwyr am brosesau cyfrinachedd llym lle mae achosion PPDA wedi'u 'cloi i lawr' a dim ond yn weladwy ar systemau heddlu i nifer fach o unigolion. Thema arall yn yr ymatebion oedd cael ymagwedd gadarn, dim goddefgarwch tuag at unrhyw erledigaeth, bwlio neu wahaniaethu.

Siaradodd un heddlu am gefnogi diodefwyr-goroeswyr i aros yn y gwaith, ond lle bod angen, byddai absenoldeb tosturiol yn cael ei ganiatáu i atal y diodefwyr-goroeswr rhag bod ar absenoldeb salwch. Nododd un arall y byddent yn anelu at gadw'r diodefwyr-goroeswr yn ei rôl bresennol ac ystyried cyfyngiadau, ataliad neu symud lleoliad ar gyfer yr heddlu a ddrwgdybir er mwyn osgoi unrhyw orgyffwrdd daearyddol â'r diodefwyr-goroeswr tra yn y gwaith.

Cyfeiriodd uwch-gŵyn CWJ at ddiwylliant plismona a'r disgwyliad y byddai arweinwyr yr heddlu'n creu diwylliant lle yr ymatebir yn briodol i adroddiadau PPDA bob amser. Mae'r SAYH yn cytuno bod newid diwylliant wrth wraidd gwella profiadau diodefwyr-goroeswyr. Rydym yn gwybod bod diodefwyr-goroeswyr yr heddlu yn ofni cael eu halltudio neu y bydd eu gyrfa yn cael ei niweidio os byddant yn adrodd PPDA. Mae angen i heddluoedd ddangos i'w staff y gall diodefwyr-goroeswyr fod yn hyderus wrth adrodd am PPDA a bod y diwylliant o fewn heddluoedd yn cefnogi hyn. Er bod pethau fel addewidion yn bwysig i danategu egwyddorion heddlu o amgylch PPDA, mae angen i ddiodefwyr-goroeswyr weld newidiadau gwirioneddol yn eu profiadau bob dydd o ddiwylliant yr heddlu, gyda negeseuon cryf na fydd PPDA yn cael ei oddef ac nad oes yn rhaid i ddiodefwyr-goroeswyr ofni ôl-ffeithiau yn y gwaith os ydynt yn adrodd cam-drin domestig.

Galwad i weithredu

- Dylai heddluoedd herio eu hunain i ystyried profiadau dioddefwyr-goroeswyr yr heddlu wrth adrodd am PPDA a meddwl yn feirniadol am ffyrdd o gael gwared ar y rhwystrau i adrodd.
- Dylai heddluoedd ddangos i'w staff bod ganddynt ymagwedd gadarn at ymchwiliadau fel bod dioddefwyr-goroeswyr yn gweld newid gwirioneddol ac yn gallu bod yn hyderus wrth adrodd.
- Dylai heddluoedd ymgysylltu â dioddefwyr-goroeswyr heddlu a'r sefydliadau sy'n eu cefnogi, i ddeall yn iawn unrhyw bryderon a gofynion gwirioneddol neu ganfyddedig i ddiwallu eu hanghenion unigol.

Ymateb ac asesiad cychwynnol

Yn gyffredinol, pan fydd cwyn yn cael ei dderbyn i adran safonau proffesiynol, mae gan yr awdurdod priodol ddyletswydd i asesu difrifoldeb y mater a phenderfynu sut y bydd yn ymateb. Mae hyn yn cynnwys os dylai'r mater gael ei gofnodi o dan Atodlen 3 o *Ddeddf Diwygio'r Heddlu 2002* ac os dylid ymdrin ag ef mewn ffordd heblaw ymchwiliad. Gellir ymdrin â chwynion y tu allan i ofynion Atodlen 3 lle rhagwelir datrysiad cyflym a syml megis rhoi esboniad.

Lle mae cwyn yn cael ei chofnodi o dan Atodlen 3, mae'r ddeddfwriaeth yn nodi bod yn rhaid ymchwilio i gwynion penodol. Gellir ymdrin â'r rhai nad oes angen ymchwiliad iddynt heblaw drwy ymchwiliad lle gall y trinwyr cwynion fod yn greadigol ynghylch pa ddatrysiad a allai fod yn rhesymol.

Rhaid ymchwilio i gŵyn lle mae arwydd y gallai person sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu fod wedi cyflawni trosedd neu ymddwyn mewn modd a fyddai'n cyfiawnhau dwyn achos disgyblu. Rhaid ymchwilio iddo hefyd os oes arwydd bod hawliau erthygl 2 neu 3 wedi'u torri o dan y *Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol*.

Mae'r SAYH o'r farn fod **pob** adroddiad o PPDA sy'n gyfystyr â chwyn:

- **Angen** cael ei gofnodi dan atodlen 3 o *Ddeddf Diwygio'r Heddlu 2002*
- **Angen** cael ei ymchwilio iddo
- **Angen** cael y SAYH fel y corff adolygu perthnasol (gweler paragraff 18.5 o [Ganllawiau Statudol y SAYH](#)).

Diffinnir cam-drin domestig yn adran 1 o *Ddeddf Cam-drin Domestig 2021*. Rhaid asesu unrhyw adroddiad o gam-drin corfforol neu rywiol, ymddygiad treisgar neu fygythiol neu ymddygiad sy'n rheoli neu orfodi yn bodloni'r gofynion ar gyfer cofnodi o

dan Atodlen 3 ac ymchwilio iddo oherwydd bod yr ymddygiadau hynny'n gyfystyr â throedd.

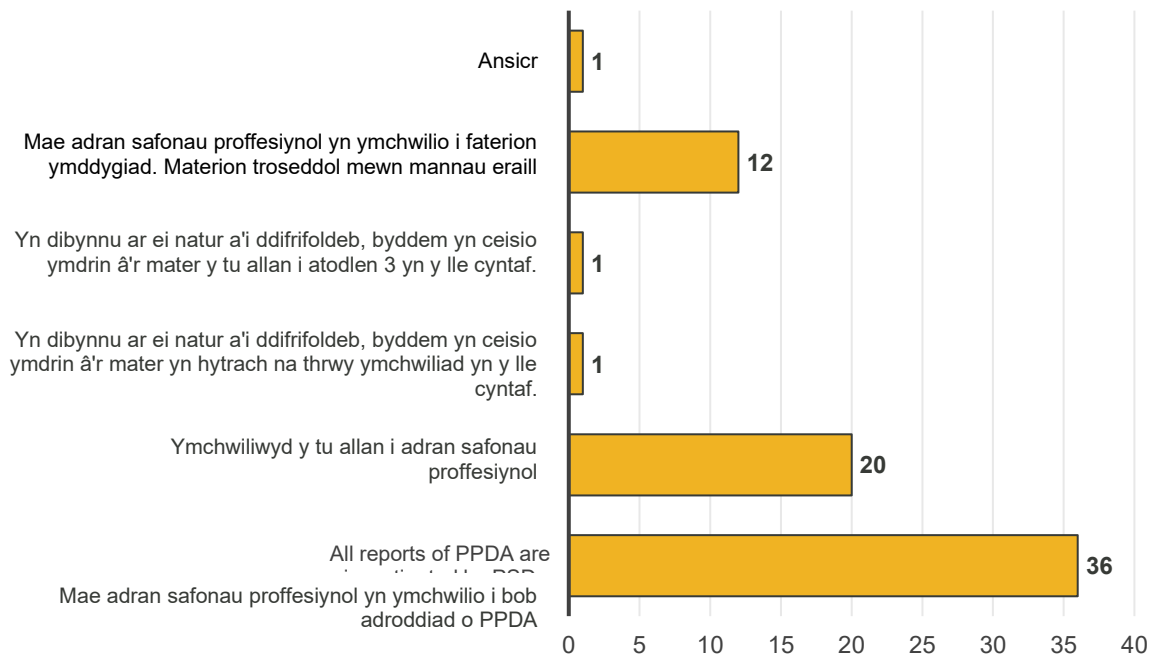
Yr ymddygiadau eraill a restrir yn adran 1 o *Ddeddf Cam-drin Domestig 2021* yw cam-drin economaidd, cam-drin seicolegol, emosiynol neu gam-drin arall. O ystyried yr amrywiaeth eang o ymddygiadau a allai fod yn gyfystyr â'r drosedd o ymddygiad sy'n rheoli ac yn gorfodi, gallai unrhyw un o'r ymddygiadau hyn fod yn gyfystyr â'r drosedd honno. Am y rheswm hwn mae'r SAYH yn honni bod yn **rhaidd i bob** adroddiad o PPDA gael ei ystyried yn angenrheidiol i'w gofnodi ac ymchwilio iddo.

Ni all person sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu wneud cwyn am berson sy'n gwasanaethu yn ei heddlu ei hun. O dan yr amgylchiadau hyn, dylid ymdrin ag adroddiad PPDA fel mater ymddygiad. Pan ddaw mater ymddygiad i law, rhaid i'r awdurdod priodol benderfynu os yw'n gofnodadwy. Mae'r SAYH o'r farn bod **pob** adroddiad PPDA yn faterion ymddygiad cofnodadwy ar y sail ei fod yn ymddygiad y mae ei ddifrifoldeb neu amgylchiadau eithriadol eraill yn ei wneud yn briodol ei gofnodi (Rheoliad 7(1)(f) o *Reoliadau'r Heddlu (Cwynion a Chamymddwyn) 2020*). Mae'r ffaith y gallai pob honiad PPDA fod yn droseddol, a bod llawer yn debygol o ymgysylltu ag erthygl 3, ynghyd â ffocws y llywodraeth ar gam-drin domestig fel rhan o'u strategaeth i frwydro yn erbyn trais yn erbyn menywod a merched, yn dangos difrifoldeb y mater.

Rhaid i'r awdurdod priodol wedyn benderfynu os oes gofyniad i ymchwilio. Nid oes unrhyw rwymedigaeth **statudol** i ymchwilio i fater ymddygiad y gellir ei gofnodi PPDA yn yr un modd ag sydd gyda chwyn am PPDA. Fodd bynnag, o ystyried bod sylweddol mater ymddygiad cofnodadwy PPDA yr un peth â chwyn o PPDA, mae'r SAYH o'r farn y dylid ymchwilio i bob mater ymddygiad cofnodadwy PPDA. Unwaith y bydd penderfyniad wedi cael ei wneud i ymchwilio, **rhaidd** i'r ymchwiliad hwnnw ddigwydd o dan Atodlen 3 o *Ddeddf Diwygio'r Heddlu 2002*. Dylai dioddefwr-goroeswr sydd hefyd yn berson sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu, gael ei drin fel person â diddordeb a bod â hawl i wybodaeth a diweddariadau am yr ymchwiliad.

Roeddem yn awyddus i ddeall sut mae adrannau safonau proffesiynol yn asesu ac yn ymateb i adroddiadau PPDA. Pan wnaethom ofyn i heddluoedd sut y byddai adroddiad o PPDA yn cael ei drin, dywedodd bron pob ymatebydd wrthym y byddai ymchwiliad yn cael ei gynnal. Rydym yn derbyn y bydd ymchwiliad **troseddol** i gam-drin domestig yn aml yn gofyn am ymateb arbenigol gan yr adrannau hynny sydd â'r sgiliau a'r arbenigedd perthnasol i reoli'r ymchwiliad troseddol. Fodd bynnag, mae'n bwysig bod Adrannau Safonau Proffesiynol yn cynnal lefel o oruchwyliaeth a rheolaeth ar unrhyw gŵyn neu ymdrin â mater ymddygiad. Mae'r tabl ar dudalen 28 yn dangos ystod yr ymatebion a dderbyniwyd. Roedd hwn yn gwestiwn 'ticiwch bob un sy'n berthnasol' ac felly nid yw'r ymatebion yn adio i 100 y cant.

Pa ddatganiad sy'n disgrifio orau sut y byddai adroddiad PPDA yn cael ei drin?

Mae mwyafrif yr adroddiadau yn cael eu hymchwilio o fewn adrannau safonau proffesiynol. Dywedodd ugain o'r ymatebwyr y byddai PPDA yn cael ei ymchwilio y tu allan i'r adran safonau proffesiynol, fodd bynnag, nid yw'n glir os yw hyn yn cyfeirio at yr ymchwiliad troseddol neu'r mater ymddygiad / cwyn. Atebodd un heddlu 'ie' i ystyried ymdrin ag adroddiad PPDA heblaw drwy ymchwiliad neu hyd yn oed y tu allan i Atodlen 3 (heb ei gofnodi'n ffurfiol). Mae'n destun pryder bod y dull hwn yn cael ei ddefnyddio mewn ymateb i fater mor ddifrifol ar draws yr heddlu ac rydym yn gweithio gyda'r heddlu dan sylw i godi ein pryderon.

“Dylai adran safonau proffesiynol ymdrin â phob un [PPDA]; felly mae trosedd ac ymddygiad yn ddi-dor ond mae angen yr arbenigedd a'r adnoddau arnom”.

Dywedodd rhai heddluoedd wrthym eu bod yn y broses o symud i fodel lle mae'r adran safonau proffesiynol yn ymchwilio i bob adroddiad o PPDA, gan gynnwys y mater troseddol. Mae hyn yn adlewyrchu'r hyn rydym wedi'i glywed yn y trafodaethau proffesiynol ac yn dangos lefel y newid yn y maes hwn. Dywedodd yr heddluoedd hyn eu bod yn gweld llawer o fanteision i'r dull hwn eisoes, gan gynnwys gwell amseroldeb, ymchwiliad di-dor rhwng y mater troseddol a mater ymddygiad, a gwell profiad i'r dioddefwr-goroeswr - gan mai dim ond un adran neu ymchwilydd sydd angen iddynt ymgysylltu. Gan fod y modelau hyn yn cynrychioli newid gweddol

newydd, bydd yn cymryd peth amser i weld unrhyw welliant yn yr achosion yr ymdrinnir â nhw gan yr heddluoedd hyn.

Sylw ar...

Adrannau safonau proffesiynol yn ymdrin â PPDA yn ei gyfanrwydd

Dywedodd un heddlu wrthym am eu strwythur adran safonau proffesiynol a'u symudiad i ymdrin â phob adroddiad o PPDA, gan gynnwys yr ymchwiliad troseddol, o fewn adran safonau proffesiynol. Cyflawnwyd hyn trwy uwchsgilio staff o lefel 1 y Rhaglen Proffesiynoli Ymchwiliadau (PIP 1) i achrediad lefel PIP 2 ar ymchwiliadau difrifol a chymhleth. Mae hyn wedi rhoi'r sgiliau i staff ymdrin nid yn unig â'r mater ymddygiad, ond hefyd yr ymchwiliad troseddol. Ymdrinnir â'r ddwy elfen ar yr un pryd lle bod modd, heb atal y mater ymddygiad yn *awtomatig* oherwydd cysylltiadau ag ymchwiliad troseddol. Cyn yr ailstrwythuro, cafodd yr elfen droseddol o ymchwiliad PPDA ei thrin yn gyntaf gan dîm adran arall ac ymdriniwyd â'r mater ymddygiad ar y diwedd, gan yr adran safonau proffesiynol.

Daw'r arweinwyr yn y tîm o gefndir diogelu'r cyhoedd ac mae ganddynt y sgiliau a'r profiad perthnasol i oruchwylio ymchwiliadau cam-drin domestig a chefnogi dioddefwyr-goroeswyr, gan gynnwys ymdrin ag unrhyw faterion diogelu. Pan wneir adroddiad o gam-drin domestig a gyflawnir gan swyddog heddlu, caiff yr heddlu a ddrwgdybir ei atal ar unwaith neu ei dynnu o'i ddyletswyddau cyhoeddus. Cefnogir y dioddefwr-goroeswr gan Eiriolwr Trais Domestig Annibynnol (IDVA), waeth beth yw lefel y risg.

O ganlyniad, adroddodd yr adran safonau proffesiynol fod amseroldeb wedi gwella drwy ddileu'r cyfnod trosglwyddo o'r is-adran i adran safonau proffesiynol a thrwy ddileu dyblygu ymdrech. Esboniodd fod hyn, yn ei dro, yn gwella'r gwasanaeth a ddarperir i ddioddefwyr-goroeswyr ac yn eu galluogi i feithrin cydberthynas ag un ymchwilydd (adran safonau proffesiynol). Mae'n dileu'r trawma ychwanegol y gallai dioddefwyr-goroeswyr ei deimlo trwy ail-fyw eu profiadau ar gyfer dwy elfen yr ymchwiliad. Mae'r un ymchwilydd yn ymchwilio i'r elfennau troseddol ac ymddygiad ac mae'r broses ar gyfer y ddau yn cael ei esbonio i'r dioddefwr-goroeswr ar yr un pryd, wrth i'r achos ddatblygu. Esboniodd yr heddlu hwn i ni ei fod yn buddsoddi amser mewn cefnogi'r dioddefwr-goroeswr a meithrin ei hyder yn yr ymchwiliad, gan allu dangos annibyniaeth trwy ymchwiliad safonau proffesiynol.

Mae cael model lle mae gan Adrannau Safonau Proffesiynol yr adnoddau a'r arbenigedd i ymateb i bob adroddiad o PPDA, gan gynnwys cymryd perchnogaeth o'r mater troseddol, yn arfer addawol. Byddem yn annog heddluoedd i ystyried y dull hwn lle bod modd. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod y bydd gan Adrannau Safonau Proffesiynol wahanol gyllid, adnoddau ac arbenigedd ac felly efallai na fydd y dull hwn yn bosibl ym mhob heddlu.

Lle nad yw, mae'r SAYH yn disgwyl i Adrannau Safonau Proffesiynol fabwysiadu model lle gallant fod yn hyderus bod eu hymateb i PPDA yn gadarn, gan gynnwys cael monitro digonol o achosion troseddol yr ymdrinnir â nhw y tu allan i adran safonau proffesiynol. Dylai fod gan staff sy'n ymdrin â chwynion o fewn adran safonau proffesiynol fynediad at arbenigwyr perthnasol a phrofiad o fewn eu heddlu y gallant dynnu arnynt i gael cyngor.

“Ers 1 Ionawr 2023 mae'r adran safonau proffesiynol wedi ymgymryd â phob honiad troseddol o PPDA mewn perthynas â swyddogion heddlu a staff heddlu. Mae'r holl staff newydd i'r adran safonau proffesiynol wedi'u recriwtio o gefndir diogelu / agored i niwed ac mae ganddynt brofiad o ymdrin â cham-drin domestig.

Mae'r Adran Safonau Proffesiynol wedi gweithio ochr yn ochr â'n gwasanaethau cam-drin domestig [dioddefwyr] i greu gwasanaeth pwrpasol ar gyfer dioddefwyr PPDA lle cytunwyd y byddant yn cael gwasanaethau Cynghorydd Annibynnol Cam-drin Domestig neu Gynghorydd Cam-drin Rhywiol Annibynnol penodedig, beth bynnag yw lefel risg y digwyddiad dan sylw”.

“Er mai dim ond ers chwe mis y mae'r tîm PPDA (o fewn adran safonau proffesiynol) wedi bod ar waith, yr asesiad cychwynnol yw ei fod yn arwain at ymchwiliadau mwy prydlon a chadarn, canlyniadau cyfiawnder troseddol a boddhad dioddefwyr llawer gwell. Mae gennym ni swyddog cymorth PPDA penodedig sy'n cefnogi ac yn cyfeirio dioddefwyr yn ogystal â mynychu gwrandawiadau cychwynnol / llys”.

Galwad i weithredu

- Dylai penaethiaid adran safonau proffesiynol adolygu eu prosesau asesu cychwynnol i sicrhau bod **pob** adroddiad o PPDA yn cael ei gofnodi o dan Atodlen 3 o *Ddeddf Diwygio'r Heddlu 2002*.
- Dylai Penaethiaid adran safonau proffesiynol sicrhau bod pob adroddiad o PPDA yn cael ymateb cadarn ac nad ydynt yn cael eu trin ac eithrio drwy ymchwiliad.
- Dylai penaethiaid adran safonau proffesiynol ystyried os yw'n ymarferol symud i fodel lle mae holl adroddiadau PPDA, gan gynnwys materion troseddol, yn cael eu trin o fewn adran safonau proffesiynol. Lle nad yw, dylent fodloni eu hunain bod goruchwyliaeth a monitro digonol ar waith ar gyfer materion yr ymdrinnir â nhw y tu allan i'w hadran safonau proffesiynol.

Sicrhau ymchwiliadau diduedd ac annibynnol

Gwrthdaro buddiannau

Rydym yn gwybod o'r ymchwiliad i uwch-gŵyn CWJ yn 2022, a'u hadroddiad mwy diweddar yn 2024, y gall hyder yn ymateb yr heddlu i PPDA gael ei effeithio pan fydd gan y rhai sy'n gweithio ar yr achos ryw gysylltiad â'r heddlu a ddrwgdybir (neu'r dioddefwr-oroeswr, os yw'n berson sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu). Canfu ymchwiliad uwch-gŵyn CWJ nad yw polisïau'r heddlu bob amser yn darparu canllawiau digon cryf i atal y rhai sy'n adnabod y sawl a ddrwgdybir neu'r dioddefwr-oroeswr rhag gweithio ar achos PPDA. Hefyd, ni chymhwyswyd mesurau diogelu i sicrhau ac arddangos ymchwiliad diduedd yn gyson, megis cwblhau datganiadau gwrthdaro buddiannau ffurfiol ar bob achos.

Yn ein hadolygiad o ymdrin ag achosion trais yn erbyn menywod a merched, gwnaethom argymhell y dylid cofnodi datganiadau gwrthdaro buddiannau **yn safonol** ar bob achos trais yn erbyn menywod a merched er mwyn rhoi sicrwydd i achwynwyr / dioddefwyr-goroeswyr ynghylch addasrwydd y sawl a benodir i ymdrin â chwynion. Mae cyflwyno'r broses hon yn syml, nid yw'n gostus ac mae'n un y dylai pob heddlu ei ddilyn o leiaf i ddangos annibyniaeth.

Yn yr arolwg hwn, gofynnwyd i bob heddlu pa mor hyderus oeddent (os o gwbl), bod polisi eu heddlu ar wrthdaro buddiannau yn nodi ac yn rheoli gwrthdaro yn ddigonol, yn enwedig ar PPDA. Mewn 89% o'r ymatebion a dderbyniwyd (51 o 57), roedd heddluoedd yn hyderus iawn, neu'n weddol hyderus. Dywedodd un heddlu nad oeddent nhw'n hyderus o gwbl. Byddwn yn gweithio gyda nhw i drafod pa enghreifftiau o arfer cadarnhaol y gallwn eu rhannu gan heddluoedd eraill.

Mae ymatebion i'r arolwg, ochr yn ochr â'n trafodaethau proffesiynol gyda heddluoedd, yn awgrymu bod heddluoedd yn ymwybodol o'u rhwymedigaeth i sicrhau ymchwiliad diduedd ac annibynnol. Mae heddluoedd yn dweud wrthym fod y darlun o ran rheoli gwrthdaro buddiannau wedi gwella ers yr ymchwiliad i uwch-gŵyn CWJ. Fodd bynnag, yn eu hadroddiad diweddar, canfu'r CWJ fod **'diffyg annibyniaeth yn bryder sylfaenol i bron bob un o'r dioddefwyr-goroeswyr PPDA rydym wedi siarad â nhw'**. Buont yn siarad â dioddefwyr-goroeswyr a adroddodd fod swyddogion â chysylltiadau agored â'r heddlu a ddrwgdybir wedi delio â'u hachosion.

Rydym yn ailddatgan ein hargymhelliad i heddluoedd i gynnwys datganiad gwrthdaro buddiannau fel y safon sylfaenol ar gyfer pob achos o drais yn erbyn menywod a merched ac achosion PPDA, ochr yn ochr ag ystyried didueddrwydd yn ehangach.

Mae angen i ystyriaethau gwrthdaro buddiannau fod yn broses ystyrllon lle mae'r heddlu yn ystyried sut y gall gyflawni annibyniaeth. Ni ddylai fod yn ymarfer 'ticio blwch' syml, lle mae'r triniwr cwynion yn datgan os yw wedi gweithio'n uniongyrchol gyda'r heddlu a ddrwgdybir o'r blaen. Dylai'r heddlu hefyd ystyried os oes tebygolrwydd, lle'n hysbys, y gall y triniwr cwynion weithio gyda'r heddlu a ddrwgdybir yn y dyfodol, a sut y gallai hyn ddylanwadu ar gyfeiriad eu gyrfa a'r modd y maent yn ymdrin â'r achos.

Ymchwiliadau heddlu allanol

Yn yr uwch-gŵyn, galwodd y CWJ ar heddlu allanol i arwain ymchwiliad PPDA bob amser mewn ymdrech i sicrhau ymddiriedaeth a hyder y dioddefwr-oroeswr. Ailadroddwyd y pwynt hwn yn adroddiad diweddar CWJ yn 2024, yn seiliedig ar y pryderon parhaus a godwyd gan ddioddefwyr-goroeswyr.

Rydym yn cydnabod bod rhai rhwystrau ymarferol i ymchwiliadau allanol yr heddlu, a mynegwyd pryderon gan randdeiliaid plismona ynghylch cael polisi cyffredinol. O fewn y trafodaethau proffesiynol a gynhaliwyd gennym, cytunodd pob un o'r chwe heddlu nad yw ymchwiliadau heddlu allanol yn darparu ffordd warantedig o wella ansawdd ymchwiliad.

Dywedasant wrthym y gall ymchwiliadau heddlu allanol ychwanegu at oedi ac, mewn rhai achosion, darparu ymchwiliad o ansawdd is nag y byddent wedi'i ddarparu. Maent wedi cael anawsterau wrth ddod o hyd i heddlu allanol i ymgymryd ag ymchwiliad, yn enwedig lle mae achosion yn gymhleth ac, felly, yn hirfaith. Mae adnoddau yn broblem ar draws heddluoedd, a dywedwyd wrthym y gallai ymchwiliad heddlu allanol fod yn flaenoriaeth is pan fod gan luoedd lwyth achosion mawr eisoes. Fodd bynnag, dywedodd rhai heddluoedd wrthym fod ganddynt gytundebau lleol da sydd wedi gweithio'n dda.

Yn yr arolwg hwn, gofynnwyd o dan ba amgylchiadau y byddai heddluoedd yn ystyried defnyddio heddlu allanol i ymchwilio i adroddiad PPDA. Amlinellir yr amrywiaeth o ymatebion isod.

Pa rai, os o gwbl, o'r amgylchiadau canlynol fydddech chi'n ystyried defnyddio heddlu allanol i ymchwilio i adroddiad PPDA? Dewiswch bob un sy'n gymwys.

Dewisiadau ateb		Canran ymateb	Cyfanswm yr ymateb
1	Lle bod yr achwynydd / dioddefwr-goroeswr yn gofyn amdano		48.21% 27
2	Dim ond lle mae risg sylweddol o wrthdaro buddiannau		64.29% 36
3	Lle mae'r honiadau mor ddifrifol, mae angen cynnal hyder y cyhoedd		51.79% 29
4	Lle mae diddordeb sylweddol gan y cyfryngau yn yr achos		25.00% 14
5	Lle mae adroddiad PPDA yn ymwneud â dioddefwr-goroeswr yr heddlu		14.29% 8
6	Yn y rhan fwyaf o achosion – mae gennym gytundeb gyda heddlu arall ac ymchwilir i'r rhan fwyaf o achosion PPDA yno		3.57% 2
7	Arall (nodwch):		30.36% 17
		atebodd	56
		sgipiodd	2

Diweddarodd y Coleg Plismona ei arfer proffesiynol awdurdodedig ar ymchwiliadau cam-drin domestig yn ddiweddar. Gellir dod o hyd i gynnwys penodol ar PPDA o dan arweinyddiaeth, goruchwyliaeth strategol a rheolaeth. Mewn is-bennawd o'r enw 'Ystyriaethau rheoli penodol wrth ymdrin â chyflawnwyr cam-drin domestig yr heddlu', mae'n dweud, *"dylai fod gan heddluoedd gynlluniau yn eu lle i sicrhau bod honiadau PPDA yn cael eu hymchwilio (yn nhermau'r ymchwiliad troseddol a'r ymateb i gamymddwyn) gan rywun heb unrhyw gysylltiad blaenorol ag unrhyw un o'r rhai sy'n ymwneud â'r honiadau"*. Mae'n ychwanegu y gallai fod yn briodol cyfeirio achos ar gyfer ymchwiliad heddlu allanol pan:

- "Mae pryderon na ellir dod o hyd i ymchwilwyr gwirioneddol annibynnol mewn llw. Er enghraifft, mewn heddluoedd llai neu mewn achosion sy'n ymwneud â

rhywun a ddrwgdybir sydd, oherwydd hynafedd neu hyd gwasanaeth, yn hysbys iawn mewn llu

- ni ellir sicrhau ymddiriedaeth a hyder dioddefwyr mewn ffordd arall”

“Dylai cynlluniau lleol gynnwys gweithdrefnau i liniaru unrhyw ganlyniadau anfwriadol i gyflymder ac ansawdd yr ymchwiliad a/neu ymgysylltiad dioddefwyr yn y broses ymchwilio a allai gael eu hachosi drwy gyfeirio achos at heddlu allanol i ymchwilio iddo.”

Mae'r SAYH yn cefnogi'r dull hwn. Dylai heddluoedd sicrhau bod ganddynt arferion lleol ar waith i fodloni gofynion yr arfer proffesiynol awdurdodedig sy'n mynd i'r afael yn benodol â'r rhwystrau ymarferol a eglurir i ni. Dylai heddluoedd ystyried anghenion dioddefwyr-goroeswyr i sicrhau ymddiriedaeth a hyder yn yr ymchwiliad.

Mewn ymateb i bryder y cyhoedd ynghylch annibyniaeth annigonol wrth ymdrin ag adroddiadau PPDA, ac hefyd mewn achosion o dreisio a throeddau rhywiol difrifol, mae'r SAYH wedi dechrau gweithio i archwilio cyfleoedd ar gyfer cynyddu annibyniaeth ar wahanol gamau o'r broses gwyno a chamymddwyn. Bydd hyn yn llywio cwmpas ein rhaglen drawsnewid i addasu'r ffordd rydym yn gweithio i ddiwallu anghenion y rhai sy'n defnyddio ein gwasanaethau. Bydd y gwaith yn edrych ar ein prosesau gweithredol a gwneud penderfyniadau, yr hyfforddiant a ddarperir i staff y SAYH, craffu annibynnol ar ymchwiliadau heddluoedd, a chyfathrebu â dioddefwyr-goroeswyr. Disgwyliwn rannu mwy am y gwaith hwn yng ngwanwyn 2025.

Galwad i weithredu

- Dylid cofnodi datganiadau gwrthdaro buddiannau ar bob achos o drais yn erbyn menywod a merched, gan gynnwys PPDA. Lle nad yw hyn yn digwydd yn eich heddlu ar hyn o bryd, dylai Penaethiaid PSD gyflwyno proses ar unwaith.
- Ar ddechrau ymchwiliad, dylai Penaethiaid adrannau safonau proffesiynol fod yn fodlon eu bod wedi ystyried os yw'r ymchwiliad yn wirioneddol annibynnol a'u bod wedi ystyried barn y dioddefwr-oroeswr.
- Dylai penaethiaid adrannau safonau proffesiynol sicrhau bod arfer proffesiynol awdurdodedig y Coleg Plismona yn cael ei ddilyn ar gyfer penodi heddlu allanol i ymchwilio.

Cefnogaeth achwynydd / dioddefwr-goroeswr

Cyswllt cychwynnol

Fe wnaethom ofyn i heddluoedd pa ymateb y mae dioddefwr-goroeswr yn ei gael i ddechrau pan fydd aelod o'r cyhoedd yn gwneud adroddiad o PPDA. Dywedodd pum

deg chwech y cant (32) y byddai'r dioddefwr-goroeswr yn cael ei ofyn sut yr hoffai gael ei gyfathrebu â nhw a dywedodd 33% (19) y byddent yn cysylltu â'r dioddefwr-goroeswr ac yn cynnig cyfarfod wyneb yn wyneb â'r triniwr cwynion. Roedd ymatebion eraill yn cynnwys cysylltu â'r dioddefwr-goroeswr dros y ffôn neu drwy e-bost i drafod.

Mae'n bwysig bod dioddefwr-goroeswr yn cael cyswllt cynnar ynghylch ei adroddiad PPDA. Dylent gael y cyfle i'w drafod, nodi sut yr hoffent symud ymlaen a chael eu diweddarau, a thrafod pa gymorth sydd ei angen arnynt. Mae'r cyswllt cychwynnol hwn yn allweddol i nodi unrhyw bryderon diogelu uniongyrchol, gwendidau ac angen am gymorth parhaus. Mae hefyd yn helpu'r triniwr cwynion i ddeall mwy am ymddygiad y PPDA.

Cefnogi dioddefwyr-goroeswyr

Gwnaethom ofyn i heddluoedd pa ymateb fyddai'n cael ei ysgogi i gefnogi dioddefwr-goroeswr pan dderbynnir adroddiad o PPDA. Mae'r tabl isod yn nodi'r ystod o ymatebion a dderbyniwyd, ar gyfer dioddefwyr-goroeswyr sy'n aelodau o'r cyhoedd, a'r rhai sydd hefyd yn gwasanaethu gyda'r heddlu.

Lle derbynnir adroddiad PPDA, pa rai, os o gwbl, o'r ymatebion neu ystyriaethau arbenigol canlynol sy'n cael eu sbarduno gan adran safonau proffesiynol? Dewiswch bob un sy'n gymwys.

Dewisiadau ateb		Aelod o'r cyhoedd		Unigolyn sy'n gwasanaethu â'r heddlu	
		Canran ymateb	Cyfanswm yr ymateb	Canran ymateb	Cyfanswm yr ymateb
1	Byddai triniwr cwynion wedi'i hyfforddi'n arbennig yn cael ei neilltuo i'r achos	41%	24	40%	23
2	Byddai asesiad yn cael ei wneud o ddiogelwch y dioddefwr-goroeswr a lle ei fod yn berthnasol, byddai mesurau diogelu yn cael eu rhoi ar waith, naill ai drwy PSD neu drwy atgyfeirio at dîm heddlu arbenigol.	76%	44	77%	44
3	Byddai asesiad yn cael ei wneud o fregusrwydd y dioddefwr-goroeswr a lle ei fod yn berthnasol, byddai cyfeiriad at wasanaethau cymorth arbenigol yn cael ei ddarparu.	64%	37	72%	41
4	Gyda chytundeb y dioddefwr-goroeswr, byddai atgyfeiriad yn cael ei wneud i wasanaethau cymorth lleol / sefydliadau elusenol	71%	41	72%	41

Lle derbynnir adroddiad PPDA, pa rai, os o gwbl, o'r ymatebion neu ystyriaethau arbenigol canlynol sy'n cael eu sbarduno gan adran safonau proffesiynol? Dewiswch bob un sy'n gymwys.

5	Gyda chytundeb y dioddefwr-goroeswr, byddai atgyfeiriad yn cael ei wneud at gynghorydd trais domestig annibynnol (IDVA) rydym yn gweithio'n agos â nhw	69%	40	72%	41
6	<i>Ar gyfer pobl sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu yn unig:</i> Gyda chytundeb y dioddefwr-goroeswr, byddai atgyfeiriad yn cael ei wneud i ddarpariaethau cymorth lles mewnol	Amherthnasol	Amherthnasol	72%	41
7	Ymatebir i ddiodefwyr PPDA yn yr un modd ag unrhyw achwynydd arall	19%	11	25%	14
8	Arall (nodwch):	31%	18	26%	15

Mae'n addawol gweld bod anghenion a gwendidau dioddefwyr-goroeswyr yn cael eu hystyried a bod gwasanaethau cymorth yn cael eu cynnwys mewn llawer o'r ymatebion. Rydym yn nodi bod yr atebion i'r cwestiwn yr un fath i raddau helaeth wrth gymharu os yw'r adroddiad gan aelod o'r cyhoedd, neu os yw'r dioddefwr-goroeswr hefyd yn berson sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu.

Mae'n destun pryder, mewn 11 o'r ymatebion am aelodau o'r cyhoedd (wyth heddlu) ac 14 o'r ymatebion am bersonau sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu (10 heddlu), bod yr ymatebydd wedi dewis bod dioddefwyr-goroeswyr PPDA yn cael yr un ymateb ag unrhyw achwynydd arall. Nid yw hyn yn cydnabod naws achosion cam-drin domestig a'r ffactorau cymhleth a fydd yn effeithio ar fregusrwydd a lles dioddefwyr-goroeswyr. Pan ofynnwyd pam, dywedodd pum ymatebwr nad oedd angen ymateb arbenigol, dywedodd pedwar nad oedd ganddynt yr adnoddau yn eu hadran safonau proffesiynol, a dywedodd un nad oedd yn gallu cyfeirio at sefydliadau lleol gan nad oedd yn gwybod pwy oedd y sefydliadau perthnasol.

Mae'n bwysig nodi, o'r 10 heddlu hynny a ddewisodd fod 'dioddefwyr-goroeswyr PPDA yn cael yr un ymateb ag unrhyw achwynydd arall', dewisodd pump o'r rheini hefyd nifer o opsiynau eraill oedd ar gael, gan ddangos bod mathau eraill o gymorth arbenigol yn cael eu darparu. Mae'n ymddangos bod yr opsiwn hwn, yn y pum heddlu hynny, wedi'i ddewis fel rhan o ystod o opsiynau oedd ar gael.

Disgwylwn i'r pum heddlu sy'n weddill ystyried eu hymagwedd at les dioddefwyr-goroeswyr a rhoi prosesau ar waith i nodi, cyfeirio a chefnogi dioddefwyr-goroeswyr PPDA a thrais yn erbyn menywod a merched. Dylai fod gan staff o fewn adran safonau proffesiynol ddigon o ymwybyddiaeth o natur gymhleth cam-drin domestig, y rhwystrau i adrodd a pha mor agored i niwed yw dioddefwyr-goroeswyr. Mae hyn yn cynnwys ymwybyddiaeth sylfaenol o'r risgiau cynyddol a achosir wrth roi gwybod am

eu camdriniwr. Gall adran safonau proffesiynol adeiladu'r ymwybyddiaeth hon trwy ddarparu hyfforddiant a chreu cyfleoedd i rannu profiad a gwybodaeth. Lle nad yw'r rhai sy'n ymdrin â chwynion yn yr Adran Safonau Proffesiynol yn ddigon profiadol, rydym yn disgwyl iddynt wybod ble y gallant ofyn am gyngor ac arweiniad o fewn eu heddlu a sut i gyfeirio dioddefwyr-goroeswyr at wasanaethau cymorth.

“Mae gennym ni drefniant lleol gyda’n darparwr cymorth lleol a darparwr [sir] y gall goroeswr dioddefwr PPDA gael ei gefnogi y tu allan i’r sir os oes ganddynt bryderon am atgyfeiriad lleol”.

Ym mwyafrif yr ymatebion lle dewisodd yr ymatebwr ‘arall’, cyfeiriwyd at les y dioddefwyr-goroeswyr yn gyfrifoldeb adran arall. Dyma pryd mae ymchwiliad troseddol yn cael ei arwain gan dîm arbenigol. Roedd y timau hyn yn cynnwys unedau ymchwilio cam-drin domestig, unedau diogelu'r cyhoedd, adrannau ymchwiliadau troseddol a swyddogion cymorth cam-drin domestig. Nododd ymatebwyr fod gan yr adrannau / unigolion hyn yr adnoddau a'r sgiliau arbenigol i asesu bregusrwydd, ymateb i faterion diogelu a chefnogi'r dioddefwr-oroeswr trwy'r ymchwiliad.

Mae'r SAYH o'r farn bod angen cymorth arbenigol ar ddioddefwyr-goroeswyr cam-drin domestig. Lle caiff y cymorth hwnnw ei ddarparu'n fwyaf effeithiol drwy dîm arbenigol arall, y tu allan i'r adran safonau proffesiynol, dylai fod cynllun clir ar waith i ddarparu'r cymorth hwnnw a diwallu anghenion y dioddefwr-oroeswr. Dylid ei ddogfennu'n glir ar y gŵyn neu'r ffeil mater ymddygiad, pwy sy'n gyfrifol am ofal dioddefwr-goroeswr. Mae'r Cod Ymarfer ar gyfer dioddefwyr troseddau yn nodi'r safonau gofynnol y dylid eu cymhwyso i ddioddefwyr troseddau. Dylai adran safonau proffesiynol nodi bod dioddefwyr yn cael eu hystyried yn gymwys ar gyfer ‘hawliau gwell’ os ydynt yn ddioddefwyr cam-drin domestig neu droseddau rhywiol (ymhlith eraill) ac yn fwy tebygol o fod angen cymorth arbenigol. Nid yw'r adroddiad hwn yn ceisio ailadrodd hawliau dioddefwyr fel y nodir yn y cod, ond atgoffir heddluoedd o'r gofyniad i gadw at y cod bob amser wrth gefnogi dioddefwyr-goroeswyr PPDA.

“Byddem hefyd yn edrych i gynnwys rheolwyr llinell hefyd (gyda chaniatâd [yr] achwynydd) gan y gallant ddarparu cefnogaeth hanfodol yn y gweithle. Cydnabyddir bod dioddefwyr yr heddlu yn amharod o adrodd am nifer o resymau, yn cael eu gweld fel gwendid, na chredir, ni fydd yr wybodaeth yn aros yn gyfrinachol. Rydym yn ymwybodol o hyn ac wedi rhoi mesurau lliniaru ar waith”.

Rydym yn gwybod o'n gwaith gyda rhanddeiliaid nad ydynt yn blismona bod dioddefwyr-goroeswyr yn parhau i adrodd am brofiad negyddol wrth adrodd am PPDA i'r heddlu. Rydym yn gwybod bod rhan o'r profiad hwnnw'n cynnwys y cymorth

byddant yn cael pan fyddant yn llunio adroddiad. Fe wnaethom ofyn i heddluoedd pa wasanaethau cymorth arbenigol sydd ar gael i ddiodefwyr-goroeswyr PPDA. Roedd y themâu a ddaeth allan o'r cwestiwn testun rhydd hwn yn cynnwys:

- cyngorwyr trais domestig annibynnol (IDVAs) a chynghorwyr trais rhywiol annibynnol (ISVAs)
- swyddogion lles yr heddlu a chefnogaeth Ffederasiwn yr Heddlu / Unsain i ddiodefwyr yr heddlu
- cymorth a chwmsela i ddiodefwyr yr heddlu trwy raglen cymorth mewnol i weithwyr
- gwasanaethau cymorth arbenigol cam-drin domestig lleol a chenedlaethol
- swyddogion heddlu arbenigol wedi'u hyfforddi i gefnogi diodefwyr a chael tystiolaeth trwy gyfrifon diodefwyr h.y. swyddogion ymgysylltu â diodefwyr, swyddogion cymorth cam-drin domestig
- llinell cyngor i ddiodefwyr
- (yn fewnol) rhwydweithiau cymorth i oroeswyr cam-drin domestig a rhwydweithiau staff
- hyrwyddwyr cam-drin domestig

Dywedodd rhai heddluoedd fod gwasanaethau cymorth lleol sylweddol ar gael a oedd yn rhy niferus i'w rhestru. Mewn rhai ardaloedd, mae'r gwasanaethau sydd ar gael yn amrywio o elusennau neu wasanaethau cymorth i ddarpariaethau heddlu mewnol. Mae'n hanfodol bod y rhai sy'n cefnogi diodefwyr-goroeswyr, gan gynnwys y rhai sy'n delio â chwynion, yn gallu eu cyfeirio at wasanaethau addas a bod ganddynt wybodaeth sydd ar gael yn hawdd i wneud hynny. Efallai y bydd angen rhywfaint o gymorth neu anogaeth hefyd ar ddiodefwyr-goroeswyr i gael mynediad at wasanaethau. Mae hyn yn arbennig o ddefnyddiol pan fyddant yn ceisio llywio materion cysylltiedig, megis materion tai neu drefniadau gwarchodaeth rhieni, ochr yn ochr ag ymddygiad gorfodol a rheolaethol a allai eu hatal rhag cael cymorth.

“Ar gyfer diodefwyr mewnol PPDA mae gan y Gwnstabiliaeth weithdrefnau cefnogi Cam-drin Domestig Gweithwyr sy'n cyfeirio unigolion a rheolwyr llinell at lwybrau cymorth, ac yn darparu arweiniad i oruchwylwyr sy'n goruchwylio aelodau o staff a allai fod wedi diodef PPDA, ac a allai dderbyn datgeliadau cyntaf o droseddau o'r fath yn ystod cyfarfodydd lles ac ati”

Mae Fframwaith Cyflawni Cenedlaethol y Coleg Plismona a NPCC yn cefnogi dull partneriaeth leol i gefnogi diodefwyr-goroeswyr. O dan y piler 'amddiffyn', mae'r fframwaith yn datgan bod, *“Plismona'n blaenoriaethu adnabod diodefwyr VAWG a'u hanghenion gydag ymagwedd groestoriadol trwy ymatebion o ansawdd uchel, lle rydym yn gwrando, yn ymgysylltu ac yn cael partneriaethau lleol effeithiol sy'n lliniaru risg ac yn cefnogi diodefwyr”*. Mae'r templed hunanasesu'n cynnwys disgwyliad i'r rhai sy'n delio â galwadau, swyddogion sy'n mynychu, ymchwilwyr, timau diogelu

neu gymdogaeth gynig cyngor ac atgyfeiriadau i sefydliadau VAWG lleol. Mae'n hanfodol bod y rhai sy'n ymateb i PPDA yn ymwybodol o'r holl ddarpariaethau gwasanaeth lleol sydd ar gael ac yn eu cyfeirio at ddioddefwyr-goroeswyr.

“Mae gennym ni swyddog ymgysylltu â thystion penodedig wedi'i neilltuo i adran safonau proffesiynol i gefnogi dioddefwyr PPDA yn well gan fod ganddynt fwy o wybodaeth am y prosesau”.

Fe wnaethom ofyn yr un cwestiwn am argaeledd cefnogaeth arbenigol, yn benodol ar gyfer dioddefwyr-goroeswyr PPDA sydd hefyd yn gwasanaethu gyda'r heddlu. Yn y rhan fwyaf o achosion, roedd yr atebion yn adlewyrchu'r rhai ar gyfer aelodau'r cyhoedd, gyda rhai heddluoedd yn egluro y byddai'r gwasanaeth a ddarperir yr un fath. Hefyd, cyfeiriodd rhai heddluoedd at eu darpariaethau lles mewnol (fel cymorth iechyd galwedigaethol), cefnogaeth gan reolwyr llinell, a chan gymdeithasau staff ac undebau.

“Mae angen y gwasanaeth arbenigol oherwydd mae dioddefwyr-goroeswyr cam-drin domestig a gyflawnwyd gan yr heddlu yn wynebu heriau cynyddol ac unigryw, oherwydd yr anghydbwysedd pŵer a achosir gan broffesiwn y cyflawnwr. Mae heriau ychwanegol yn wynebu gweithwyr heddlu sy'n profi effaith yn eu bywydau personol a phroffesiynol.

Bydd arbenigwyr cymwys y Cynghorydd Trais Domestig Annibynnol (IDVA) yn darparu cymorth emosiynol ac ymarferol i annog dioddefwyr-goroeswyr i estyn allan, gan ymateb i'w hanghenion ehangach. Bydd y gwasanaeth yn darparu eiriolaeth drwy brosesau troseddol, sifil ac, os yw'n briodol, prosesau mewnol yr heddlu. Gall yr arbenigwyr hefyd drafod unrhyw faterion gyda goruchwylwyr neu gydweithwyr yn yr heddlu sydd wedi cael datgeliadau wedi'u gwneud iddynt.

Mae'r gwasanaeth diduedd a chyfrinachol yn cael ei ddarparu gan bartneriaeth o ...wasanaethau cam-drin domestig”

Sylw ar.....

Cymdeithasau staff a chefnogaeth undebau llafur i ddiodefwyr yr heddlu

Cafwyd ymateb cymysg yn y trafodaethau proffesiynol am gymdeithasau staff neu'r undeb llafur yn darparu cymorth i ddiodefwyr-goroeswyr sydd hefyd yn gwasanaethu gyda'r heddlu. Trafododd rhai heddluoedd wrthdaro buddiannau o ran darparu cymorth i ddiodefwyr yr heddlu, pan fydd y gymdeithas staff / undeb yn aml eisoes yn cynrychioli'r heddlu a ddrwgdybir. Roedd yn addawol bod ymatebwyr wedi dweud wrthym, yn ystod dwy o'r trafodaethau proffesiynol, nad oedd yn fater yn eu heddlu i gynrychioli neu ddarparu cefnogaeth i'r heddlu a ddrwgdybir a'r diodefwr heddlu. Siaradon nhw am 'goridorau cyfrinachol' er mwyn osgoi unrhyw wrthdaro buddiannau a gallu darparu gwasanaethau'n llwyddiannus i'r ddau barti, heb beryglu'r achos na datgelu gwybodaeth gyfrinachol neu amhriodol.

Yn aml gall y gymdeithas staff a'r undeb fod yn ffynhonnell amrywiaeth o ddarpariaethau lles cefnogol i swyddogion a staff. Mae'r SAYH o'r farn nad yw'n briodol i'r darpariaethau hynny fod ar gael i gefnogi'r heddlu a ddrwgdybir yn unig, ac nid i ddiodefwr heddlu pan fod angen. Dylai heddluoedd ystyried ffyrdd o sicrhau bod gwasanaethau a chymorth lles ar gael i'r ddau barti, gan reoli unrhyw wrthdaro posibl. Gall heddluoedd gysylltu â'r SAYH am wybodaeth gan yr heddluoedd sydd wedi rhoi'r dull hwn ar waith.

Galwad i weithredu

- Dylai penaethiaid adran safonau proffesiynol herio eu hunain i ystyried os ydynt yn fodlon bod ganddynt brosesau digonol ar waith i gefnogi dioddefwyr-goroeswyr PPDA.
- Dylai penaethiaid adrannau safonau proffesiynol adolygu'r hyfforddiant a ddarperir i'r trinwyr cwynion er mwyn sicrhau ymwybyddiaeth o natur gymhleth cam-drin domestig, anghenion a bregusrwydd dioddefwyr-goroeswyr, a'r risgiau posibl.
- Dylai'r rhai sy'n ymdrin â chwynion mewn adran safonau proffesiynol gael mynediad at restr neu gronfa ddata o wasanaethau cymorth lleol y gallant eu defnyddio i gyfeirio dioddefwyr-goroeswyr cam-drin domestig i gael cymorth. Mae hyn yn cynnwys darpariaethau mewnol sydd ar gael ar gyfer dioddefwyr-goroeswyr yr heddlu.
- Dylai heddluoedd ystyried hygyrchedd gwasanaethau lles a chymorth drwy'r cymdeithasau staff a'r undeb i'r rhai a ddrwgdybir yn yr heddlu, a dioddefwyr heddlu ar yr un pryd, wrth reoli unrhyw ystyriaethau gwrthdaro buddiannau.

Prosesau sicrwydd ansawdd

Gofynnwyd i heddluoedd pa brosesau sicrhau ansawdd oedd ganddynt ar waith i sicrhau bod eu hymchwiliadau i PPDA yn gadarn, yn ddiuedd ac yn ennyn hyder y cyhoedd. Roedd y themâu a ddaeth allan o'r cwestiwn testun rhydd hwn yn cynnwys:

- adolygiadau rheolaidd (h.y. wythnosol neu fisol) gan oruchwylwyr o fewn adran safonau proffesiynol
- adolygiadau sicrhau ansawdd gan uwch swyddogion sy'n ddiuedd i'r ymchwiliad megis Penaethiaid adran safonau proffesiynol neu baneli craffu annibynnol
Nodwch: Dywedodd nifer o heddluoedd wrthym eu bod yn ystyried neu'n gweithredu paneli craffu annibynnol ac felly mae'n edrych fel y bydd hyn yn cynyddu.
- cyfarfodydd craffu rheolaidd (h.y. misol) lle caiff achosion eu hadolygu a'u trafod ag arbenigwyr perthnasol megis yr uned diogelu'r cyhoedd.
- samplu ar hap o ffeiliau
- disgwyliadau a nodir mewn polisïau cam-drin domestig neu addewidion i ymateb i PPDA

Rhestrodd ymatebwyr eraill rannau o'r broses ymchwilio, gan gynnwys nodi gwrthdaro buddiannau, atal swyddogion i amddiffyn dioddefwyr-goroeswyr ac aelodau'r cyhoedd, cyfeirio at y SAYH, ac atgyfeirio at dimau arbenigol i gefnogi dioddefwyr-goroeswyr.

Mae'n bwysig bod gan y rhai sy'n cyflawni unrhyw rôl sicrhau ansawdd ddealltwriaeth drylwyr o gam-drin domestig a'r ffactorau sy'n ymwneud ag ymddygiad a gyflawnir gan yr heddlu ac anghydbwysedd pŵer. Dylai fod gan y rhai sy'n cynnal adolygiadau o ymchwiliadau PPDA yr hyder i herio ymchwiliadau annigonol.

Mae'r wybodaeth a ddarparwyd mewn ymateb i'r cwestiwn hwn yn dangos bod heddluoedd wedi ystyried prosesau sicrhau ansawdd a sut i ennyn hyder. Rydym yn croesawu heddluoedd i gysylltu â ni os hoffent drafod cryfhau eu prosesau sicrhau ansawdd. Efallai y byddwn yn gallu eu rhoi mewn cysylltiad â heddluoedd eraill sydd wedi dangos arfer addawol yn y maes hwn. Rydym hefyd yn annog heddluoedd i ddarllen a chael yr wybodaeth ddiweddaraf am enghreifftiau arfer callach y Coleg Plismona, sy'n rhannu'r hyn a ddysgir a gweithgarwch gan heddluoedd eraill.

Sylw ar.....

Paneli craffu annibynnol

Yn y trafodaethau proffesiynol, dywedodd un heddlu wrthym am eu menter i gyflwyno paneli craffu cam-drin domestig fel rhan o'u prosesau sicrhau ansawdd. Mae'r panel craffu'n cynnwys rhanddeiliaid plismona a rhanddeiliaid nad ydynt yn blismona sy'n trafod achosion cam-drin domestig sy'n ymwneud naill ai â throeddwr heddlu neu ddioddefwr heddlu. Mae'r panel yn darparu asesiad annibynnol o'r achos, yn llywio cyfeiriad, yn monitro cynnydd, ac yn nodi arfer da a dysgu unigol a sefydliadol.

Mae'r panel, sy'n cael ei gadeirio gan Brif Uwcharolygydd, yn eistedd yn fisol a thrafodir achosion yn ddiennw.

Mae'r heddlu hwn wedi nodi gwelliant yn ansawdd ymchwiliadau PPDA a chynnydd yn y gefnogaeth i ddioddefwyr-goroeswyr. Esboniodd fod y broses hefyd yn caniatáu ac yn hyrwyddo dysgu a gwelliant sefydliadol parhaus.

Ers cynnal y drafodaeth broffesiynol, rhannwyd yr enghraifft hon gan y Coleg Plismona fel un o'i enghreifftiau fwy clyfar o arfer. Gallwch ddarllen mwy ar wefan y Coleg Plismona.

! Galwad i weithredu

- Dylai penaethiaid adran safonau proffesiynol asesu os oes ganddynt brosesau sicrhau ansawdd cadarn ar waith sy'n ddiuedd ac sy'n gallu herio ymchwiliadau i PPDA yn feirniadol.
- Dylai heddluoedd ystyried os byddai eu heddlu yn elwa o weithredu paneli craffu annibynnol, neu debyg.
- Dylai penaethiaid adran safonau proffesiynol ystyried os oes gan adolygwyr sicrwydd ansawdd yr hyder a'r gefnogaeth i herio ymchwiliadau PPDA gwael.

Rheoli risg

Pan fod swyddog neu aelod o staff yr heddlu yn destun ymchwiliad PPDA, pa gamau ydych chi'n eu cymryd i reoli unrhyw risgiau? Dewiswch bob un sy'n gymwys.

Dewisiadau ateb		Canran ymateb	Cyfanswm yr ymateb
1	Byddai'r heddlu a ddrwgdybir fel arfer yn cael ei atal dros dro er mwyn amddiffyn aelodau'r cyhoedd		41.07% 23
2	Mewn rhai sefyllfaoedd, byddai atal dros dro yn cael ei ystyried, ond byddai'n dibynnu ar yr amgylchiadau		71.43% 40
3	Byddai'r heddlu a ddrwgdybir yn cael ei roi ar ddyletswyddau cyfyngedig		32.14% 18
4	Mewn rhai sefyllfaoedd, byddai cyfyngu ar ddyletswyddau yn cael ei ystyried ond byddai'n dibynnu ar yr amgylchiadau		51.79% 29
5	Yn y mwyafrif o achosion, nid oes angen atal neu gyfyngu ar achosion PPDA		1.79% 1
6	Lle bod y dioddefwr-oroeswr yn swyddog heddlu, byddem yn ystyried cymryd camau i sicrhau nad oes unrhyw gysylltiad â'r dioddefwr trwy amrywio patrymau sifft neu symud rolau dros dro.		58.93% 33

Pan wnaethom ofyn i heddluoedd am eu hymagwedd at reoli risg, dywedwyd wrthym fod cyfarfodydd rheoli risg yn cael eu cynnal lle cytunir ar gynllun gweithredu. Mae'r rhain yn aml yn cynnwys cyfarfodydd tîm amlddisgyblaethol a fyny chir gan yr adran safonau proffesiynol, cymorth lles, cynrychiolwyr cymdeithasau staff ac undebau, a hyrwyddwyr cam-drin domestig. Mae hyrwyddwyr cam-drin domestig yn canolbwyntio ar les y dioddefwr-oroeswr a'r sawl a ddrwgdybir, ac yn nodi unrhyw risgiau cysylltiedig.

Dywedodd ymatebwyr eraill wrthym fod ataliad neu ddyletswyddau cyfyngedig yn cael eu hystyried ym mhob achos, gan gynnwys peidio â chael unrhyw gysylltiad ag aelodau o'r cyhoedd neu faterion cam-drin domestig. Mae rhai heddluoedd yn dileu mynediad i systemau heddlu ac offer heddlu. Roedd llawer o'r ymatebion yn cytuno bod angen ystyried rheoli risg yn ofalus ar sail unigol.

Wrth ystyried rheoli risg, mae'r SAYH yn disgwyl i bob achos gael ei ystyried yn ôl ei deilyngdod ei hun, gan y bydd lefel y risg a nodir mewn un achos o PPDA yn wahanol i'r nesaf. Dylid mabwysiadu agwedd ystyriol wedi'i theilwra ym mhob achos, gan ddefnyddio'r ystod lawn o offer sydd ar gael i'r heddlu. Dylai'r adran safonau proffesiynol hefyd ystyried y risgiau unigryw sy'n gysylltiedig â PPDA lle mae'r dioddefwr-oroeswr hefyd yn berson sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu. Mewn achosion sy'n ymwneud â dioddefwyr-goroeswyr yr heddlu, mae cyfleoedd ychwanegol hefyd i'r rhai a ddrwgdybir drin y dioddefwr neu i ymddygiad gorfodol a rheolaethol ddigwydd yn y gweithle. Gall yr heddlu a ddrwgdybir danseilio dioddefwr-goroeswr yn y gwaith ac annog cydweithwyr i wneud yr un peth. Gallant annog clecian neu ddefnyddio systemau heddlu i fonitro ac aflonyddu ar ddioddefwr-goroeswr. Mae angen i heddluoedd fod yn ymwybodol o'r risgiau ychwanegol hyn a'r pŵer a roddir i blismona pobl a ddrwgdybir yn rhinwedd eu swydd fel swyddog heddlu, a rhaid iddynt sicrhau bod mesurau diogelu priodol ar waith.

Fetio

Gofynnwyd i heddluoedd am eu polisi ar fetio pan wneir adroddiad o PPDA.

Lle cyhuddir swyddog heddlu/aelod o staff o PPDA, a fyddai hyn yn arwain at adolygu ei fetio?				
Dewisiadau ateb			Canran ymateb	Cyfanswm yr ymateb
1	Bob amser		50.91%	28
2	Weithiau		32.73%	18
3	Bron byth		0.00%	0
4	Byth		3.64%	2
5	Ddim yn gwybod		12.73%	7

Mae Cod Ymarfer Fetio'r Coleg Plismona yn nodi 'Ar ôl i achosion camymddwyn sy'n arwain at gosb heblaw am ddiswyddo ddod i ben, bydd cliriad fetio unigolyn yn cael ei adolygu. Gall yr adolygiad hwn arwain at y cliriad fel y canlynol:

- caniateir
- caniateir gydag amodau
- wedi'i israddio (gyda neu heb amodau)
- gwrthod

Rydym wedi dysgu am gynlluniau rheoli risg amrywiol a ddefnyddir mewn achosion lle nad yw adroddiad o PPDA wedi'i brofi, neu os bydd PPDA yn cael ei brofi ac nad yw'r camdriniwr yn cael ei ddiystyru. Er enghraifft, gallai'r cynlluniau hyn gynnwys adolygiad o fetio, adolygiad o addasrwydd eu rôl, cyfleoedd monitro cudd, baneri perthnasol ar gofnodion personél, gorfod gwisgo fideo a wisgir ar y corff neu griw dwbl (heddweision yn gweithio mewn parau). Byddai gan y cynlluniau hyn adolygiadau rheolaidd wedi'u hamserlennu ar adegau priodol.

Mae trefn fetio effeithiol yn helpu i roi sicrwydd i'r cyhoedd bod gwiriadau priodol yn cael eu cynnal ar unigolion sy'n gwasanaethu gyda'r heddlu. Mae fetio hefyd yn nodi meysydd bregusrwydd a allai niweidio hyder y cyhoedd yn yr heddlu. Ni ddylid defnyddio fetio ar ei ben ei hun a dylai fod yn rhan o strategaeth rheoli risg ehangach. Mae Arfer Proffesiynol Awdurdodedig y Coleg Plismona ar Fetio yn darparu gwybodaeth am weithdrefnau a safonau fetio.

Yn eu hadroddiad diweddar, galwodd y CWJ am gynnwys tystiolaeth benodol o **gasawr menywod, cam-drin domestig ac ymddygiad sy'n rheoli neu orfodi** yn y rhestr o ffactorau y mae angen craffu arnynt yn benodol at ddibenion fetio. Mae'r SAYH yn cefnogi'r argymhelliad hwnnw i gydnabod difrifoldeb yr ymddygiadau hynny a'r nod plismona cyffredinol i ddileu swyddogion heddlu a staff sy'n cyflawni cam-drin. Mae'r Coleg Plismona wedi rhoi gwybod i ni ei fod wedi ystyried yr adborth a dderbyniwyd yn dilyn ymgynghoriad ar y drafft a bydd y diwygiadau hynny'n cael eu gwneud i'r arfer proffesiynol awdurdodedig yn fuan.

Patrymau ymddygiad

Er mwyn rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig â PPDA, mae'r SAYH o'r farn bod monitro patrymau ymddygiad a hanes cefndir yn hanfodol i ddiogelu dioddefwyr-goroeswyr presennol a phosibl yn y dyfodol. Mae'r SAYH yn disgwyl i heddluoedd ystyried os oes patrwm o ymddygiad yn dod i'r amlwg gyda pherson a ddrwgdybir gan yr heddlu neu os oes digwyddiadau eraill yn eu hanes cwynion a allai fod yn berthnasol. Er enghraifft, cwynion neu faterion ymddygiad eraill sy'n ymwneud ag agweddau casawr menywod neu ymddygiad rheibus tuag at bobl agored i niwed.

Ar gyfer mathau mwy cynnil o gam-drin domestig, megis ymddygiad gorfodol a rheoli, efallai na fydd digwyddiadau unigol yn ymddangos yn arwyddocaol neu'n peri pryder i ddechrau, ond o'u hystyried dros gyfnod o amser ac fel rhan o batrwm ymddygiad, daw effaith gronnol yr ymddygiad hwnnw i'r amlwg. Mae'r SAYH yn disgwyl i heddluoedd adeiladu darlun o hanes yr heddlu a ddrwgdybir er mwyn nodi unrhyw batrymau ymddygiad nad ydynt efallai'n amlwg wrth asesu digwyddiad neu gŵyn ar ei ben ei hun.

Fe wnaethom ofyn i heddluoedd pa mor aml, os o gwbl, y maent yn gwirio hanes yr heddlu a ddrwgdybir ac yn ystyried os oedd unrhyw batrymau ymddygiad yn berthnasol, gan gynnwys cwynion blaenorol neu adroddiadau tebyg o natur. Atebodd naw deg chwech y cant o ymatebwyr (55 allan o 57) y byddent **bob amser** yn gwirio hanes ac yn ystyried patrymau ymddygiad. Dywedodd un ymatebwr y byddai hyn

weithiau'n digwydd yn dibynnu ar amgylchiadau'r achos a dywedodd un ymatebydd mai anaml y byddai hyn yn digwydd.

Galwad i weithredu

- Dylai penaethiaid adrannau safonau proffesiynol ddadansoddi'n feirniadol a gymerir yr holl gamau priodol ym mhob achos i reoli unrhyw risgiau gwirioneddol neu ganfyddedig lle cyhuddir swyddog heddlu neu aelod o staff o PPDA.
- Dylai penaethiaid adrannau safonau proffesiynol asesu pa gamau a gymerwyd i sicrhau bod Arfer Proffesiynol Awdurdodedig Fetio'r Coleg Plismona yn cael ei ddilyn. Lle na chaiff ei ddilyn fel mater o drefn, dylid rhoi cynlluniau clir ar waith i newid hynny.

Hyfforddiant a datblygiad

Roeddem am ddeall pa ymyriadau hyfforddi a dysgu y mae staff o fewn adran safonau proffesiynol yn eu cael i'w galluogi i ddeall PPDA yn llawn, i gefnogi dioddefwyr-goroeswyr ac i ymchwilio i adroddiadau gyda gwybodaeth ac arbenigedd. Mae'r tabl isod yn dangos y gwahanol ymyriadau dysgu a ddefnyddir.

Pa rai, os o gwbl, o'r ymyriadau dysgu canlynol y mae staff adran safonau proffesiynol yn eu cael ar PPDA? Dewiswch bob un sy'n gymwys.

Dewisiadau ateb		Canran ymateb	Cyfanswm yr ymateb
1	Hyfforddiant arbenigol a ddarperir yn fewnol mewn perthynas ag ymchwilio i gam-drin domestig	 47%	27
2	Mewnbynnau gan adrannau mewnol eraill megis canllawiau gan yr uned diogelu'r cyhoedd	 51%	29
3	Hyfforddiant Materion Cam-drin Domestig	 65%	37
4	Hyfforddiant allanol ar gam-drin domestig	 39%	22
5	Hyfforddiant ar osgoi iaith beio dioddefwr	 47%	27
6	Hyfforddiant ar fregusrwydd dioddefwyr a diogelu	 53%	30
7	Pecynnau e-ddysgu a ddarperir gan y Coleg Plismona neu debyg	 67%	38
8	Dim hyfforddiant arbenigol uwchlaw'r hyfforddiant ymchwiliol safonol ar gyfer staff adran safonau proffesiynol	 16%	9
9	Arall (nodwch):	 23%	13

Mae'n annogol bod ystod o ymyriadau dysgu'n cael eu cymhwysu mewn PSDs i uwchsgilio staff PSD yn y maes hwn. Mae hyfforddiant Materion Cam-drin Domestig yn cael ei ddarparu gan yr elusen cam-drin domestig, *Safe Lives*, ac mae wedi'i gynllunio i drawsnewid ymateb yr heddlu i gam-drin domestig. Mae'n cael ei ystyried yn eang fel yr hyfforddiant arweiniol i'r heddlu mewn cam-drin domestig. Mae'r rhaglen hefyd yn cynnwys mesurau tymor hirach sydd wedi'u cynllunio i sicrhau newid a gwelliant cynaliadwy, megis hyfforddiant i hyrwyddwyr *Materion Cam-drin Domestig* ac adroddiad gwerthuso chwe mis ar unwaith. Hoffem weld y rhaglen hyfforddi bwrpasol hon yn cael ei ddefnyddio yn yr heddluoedd hynny a ddywedodd nad yw eu staff adran safonau proffesiynol yn cael unrhyw hyfforddiant arbenigol.

“Gwnaeth ymchwilwyr adran safonau proffesiynol hyfforddiant PPDA yn 2023 ac yn ddiweddar gwnaethant hyfforddiant Materion Cam-drin Domestig. Yn ogystal, rydym wedi cynnal digwyddiadau DPP gyda'n sefydliad cymorth cam-drin domestig lleol, byddwn yn parhau i adolygu cyfleoedd dysgu i sicrhau datblygiad, ac yn gobeithio y bydd panel craffu PPDA yn sicrhau bod dysgu'n cael ei ddiweddarau a'i adnewyddu'n briodol.”

Mewn naw o'r ymatebion a dderbyniwyd (saith heddlu), mae'n siomedig nodi eu bod yn adrodd nad oes ganddynt unrhyw hyfforddiant arbenigol mewn ymateb i PPDA. Fel gydag unrhyw gŵyn neu fater ymddygiad, dylai achwynwyr a dioddefwyr-goroeswyr ddisgwyl, o leiaf, bod gan y person a neilltuwyd i'r achos y sgiliau a'r profiad perthnasol i ymdrin â'r mater. Nid yw adroddiadau PPDA yn eithriad. Mewn gwirionedd, maent yn gofyn am lefel benodol o wybodaeth am y gwahanol fathau o gam-drin domestig, rôl anghydbwysedd pŵer, yr effaith y mae trawma yn ei chael ar ymateb dioddefwr-goroeswr, ac anghenion a bregusrwydd dioddefwyr-goroeswyr cam-drin domestig.

Mae'r SAYH hefyd yn disgwyl i'r trinwyr cwynion PPDA fod â dealltwriaeth dda o'r materion a godwyd gan uwch-gŵyn CWJ a'r argymhellion a wnaed i wella ymateb yr heddlu. Mae'r SAYH yn ymwybodol iawn o gyfyngiadau adnoddau o fewn heddluoedd, ond rydym yn annog adran safonau proffesiynol i ystyried yr hyfforddiant sydd ar gael i'r trinwyr cwynion ar gam-drin domestig a PPDA. Rydym hefyd yn annog adran safonau proffesiynol i feddwl yn greadigol am ddulliau eraill o godi ymwybyddiaeth a rhannu gwybodaeth, megis cyngor, gwybodaeth a chymorth gan adrannau arbenigol ac arweinwyr cam-drin domestig.

Mae ein harolwg yn canolbwyntio ar ymateb yr heddlu i gwynion ac ymdrin â materion ymddygiad ac, felly, yr hyfforddiant y mae staff adran safonau proffesiynol yn ei dderbyn. Yn eu hadroddiad diweddar, cododd y CWJ bryderon nad yw swyddogion rheng flaen yn llwyr ddeall y mathau mwy cynnil o gam-drin domestig, megis ymddygiad gorfodol a rheoli neu gam-drin ariannol. Roedd hefyd yn bryderus bod swyddogion sy'n mynychu digwyddiadau cam-drin domestig byw wedi lleihau cam-drin fel ymddygiad 'annifyr' ac wedi annog pobl i beidio â rhoi gwybod am hynny oherwydd diffyg tystiolaeth neu obaith o euogfarn.

Er bod ein harolwg wedi canfod bod 65% o heddluoedd yn darparu hyfforddiant *Materion Cam-drin Domestig* i staff adran safonau proffesiynol a hyfforddiant arbenigol arall neu rannu gwybodaeth, rydym yn nodi pwysigrwydd bod gan swyddogion rheng flaen yr wybodaeth a'r sgiliau i adnabod pob math o gam-drin, a phwysigrwydd cofnodi pob adroddiad i adeiladu hanes cywir o ymddygiad person. Dylai heddluoedd geisio asesu lefel yr wybodaeth am PPDA, yn enwedig lle nad oes trais corfforol, ymhlith swyddogion heddlu gweithredol a staff sy'n ymateb i ddigwyddiadau. Dylai'r rhai sydd â gwybodaeth arbenigol, fel arweinwyr cam-drin domestig, wedyn gymryd camau i godi ymwybyddiaeth, lle bod angen.

Osgoi iaith beio dioddefwr

Dywedodd ychydig llai na hanner yr ymatebwyr a holwyd eu bod wedi cael hyfforddiant ar osgoi iaith beio ddiodesfwr – hoffem i'r ffigur hwn fod yn llawer uwch. Rydym yn gwybod o'n hymchwil ein hunain nad yw gormod o fenywod a merched yn cael profiad da wrth adrodd i'r heddlu am yr hyn sydd wedi digwydd iddynt. Ffactor cyfrannol arwyddocaol yw'r iaith a ddefnyddir wrth siarad â, neu am, ddiodesfwr-goroewyr trais yn erbyn menywod a merched. Mae iaith, agweddau ac ymddygiadau beio diodesfwr o'u hunion natur yn rhoi'r pwyslais a'r cyfrifoldeb ar y diodesfwr-oroeswr am y gamdriniaeth mae wedi diodesfwr. I ddiodesfwr-goroewyr sydd wedi profi trawma sylweddol, gall wneud eu profiad hyd yn oed yn waeth. Gall hyn nid yn unig atal diodesfwr-goroewyr rhag adrodd am eu profiadau a cheisio cyfiawnder ond gall atal eraill rhag ddod ymlaen.

Yn yr arolwg, gofynnwyd i heddluoedd pa gamau, os o gwbl, y maent wedi'u cymryd i sicrhau bod eu swyddogion a'u staff yn osgoi defnyddio iaith beio diodesfwr. Atebodd pedwar deg saith o ymatebwyr y cwestiwn testun rhydd hwn. Fe ddywedon nhw wrthym am y canlynol:

- hyfforddiant amrywiol ar gam-drin domestig, casawr menywod, a chynwysoldeb
- cyfathrebu â staff trwy negeseuon amrywiol, cyhoeddiadau ac mewn cyfarfodydd
- cael diwylliant o herio ymddygiad amhriodol
- ymgyrchoedd o fewn gwasanaeth yr heddlu
- cael staff sydd â chefnidir a phrofiad o ganolbwyntio ar ddiodesfwr a defnyddio iaith briodol.
- rhaglenni gwaith i addysgu a hyfforddi staff perthnasol, sy'n cynnwys osgoi iaith beio diodesfwr
- samplo achosion ar hap ac adolygiadau gan baneli craffu annibynnol
- Ymgyrch Soteria a'r Model Gweithredu Cenedlaethol – hyrwyddo symud o lens beio'r diodesfwr i feddylfryd sy'n canolbwyntio ar y diodesfwr ac sy'n canolbwyntio ar amheuaeth
- hyrwyddo a chyfeirio at ganllawiau'r SAYH

Mae'r rhestr o weithgareddau a wneir i osgoi defnyddio iaith beio'r diodesfwr yn annogol ac yn dangos awydd i symud i ddiwylliant sy'n canolbwyntio ar y diodesfwr.

[Mae'r SAYH wedi cynhyrchu canllawiau](#) ar gyfer staff y SAYH a'r trinwyr cwynion i'w helpu i feddwl yn feirniadol am eu hiaith, eu hagweddau a'u hymddygiad eu hunain ac eraill. Rydym yn annog pob heddlu i ddarllen a rhannu'r canllawiau – gan gynnwys gyda thimau perthnasol fel cydweithwyr cyfathrebu.

“Ar hyn o bryd mae gan staff [enw'r heddlu] adran safonau proffesiynol yr un lefel o hyfforddiant cam-drin domestig ag sydd gan ymchwilyr mewn adran ymchwiliadau troseddol / PPU a thimau Cam-drin Domestig Arbenigol ar hyn o bryd”.

Dylid ystyried darparu hyfforddiant i swyddogion heddlu a staff ar gam-drin domestig fel man cychwyn y daith. Ni ddylai hyfforddiant fod yn ddigwyddiad unigol y bernir ei fod yn hyfforddi staff yn ddigonol trwy un gweithgaredd. Dylai swyddogion a staff yr heddlu gael gwahanol weithgareddau dysgu, gyda hyfforddiant gloywi yn rheolaidd i gadw gwybodaeth ac ymwybyddiaeth yn gyfredol. Gofynnwyd i heddluoedd os ydynt yn darparu datblygiad proffesiynol parhaus i staff yr Adran Safonau Proffesiynol er mwyn sicrhau bod gwybodaeth a hyfforddiant cam-drin domestig yn cael eu diweddarau. Dim ond pedwar deg naw y cant (28) o'r ymatebwyr a atebodd 'le'. Mae hyn yn siomedig.

Mae'n bwysig bod hyfforddiant ar gyfer swyddogion a staff yr heddlu yn unol â newidiadau deddfwriaethol, canllawiau wedi'u diweddarau ac ymchwil newydd. Mae hyn hefyd yn hanfodol lle mae trosiant staff, oherwydd gallai gwybodaeth a sgiliau gael eu colli o fewn adran safonau proffesiynol.

Pan ofynnwyd sut y darperir datblygiad proffesiynol parhaus (DPP), cyfeiriodd wyth o'r 26 o ymatebwyr at ddiwrnodau / digwyddiadau DPP naill ai'n flynyddol neu drwy gydol y flwyddyn. Siaradodd ymatebwyr hefyd am hyfforddiant mewnol ac allanol, mewnbyn anffurfiol gan adrannau arbenigol eraill, hyrwyddwyr cam-drin domestig yn rhannu gwybodaeth ac arweiniad, lledaenu dysgu o achosion, a rhannu canllawiau y SAYH.

“Rwy'n credu y byddai'n fuddiol cael hyfforddiant ehangach o fewn y sefydliad ar adnabod cam-drin domestig yn eich cydweithwyr, o ran dioddefwyr a chyflawnwyr. Byddai hefyd yn ddefnyddiol pwysleisio i'r sefydliad ehangach nad yw'r ffaith eich bod yn gwybod am ddiogelu a cham-drin domestig yn golygu na fyddai angen cymorth arnoch os ydych yn ddioddefwr”.

Galwad i weithredu

- Dylai penaethiaid adran safonau proffesiynol adolygu'r ddarpariaeth hyfforddi a datblygu sydd ar gael ar hyn o bryd i staff adran safonau proffesiynol ar gam-drin domestig, ac ystyried os yw'n ddigonol ac yn gyfredol.
- Dylai penaethiaid adrannau safonau proffesiynol fodloni eu hunain bod ganddynt yr wybodaeth a'r arbenigedd angenrheidiol yn eu timau i ymateb yn effeithiol i adroddiadau PPDA.
- Dylai heddluoedd ystyried os yw hyfforddiant a datblygiad cam-drin domestig yn cyrraedd swyddogion rheng flaen mewn ffordd sy'n eu harfogi i ddeall y gwahanol fathau o gam-drin domestig a pham mae adrodd yn hanfodol i ddal patrymau ymddygiad.

Camau nesaf

Mae trais yn erbyn menywod a merched, gan gynnwys PPDA, yn parhau i fod yn bryder cenedlaethol ac mae gwaith i'w wneud o hyd i wella ymateb yr heddlu. Trwy'r arolwg hwn a'r trafodaethau proffesiynol a gynhaliwyd gydag adran safonau proffesiynol yr heddlu, mae'n amlwg bod tystiolaeth o newid a gwelliant. Fodd bynnag, trwy ein gwaith ymgysylltu ehangach gyda'n rhanddeiliaid, rydym yn clywed bod dioddefwyr-goroeswyr yn parhau i ddisgrifio profiadau gwael wrth adrodd am eu cam-drin i'r heddlu, er gwaethaf nifer o fentrau a mesurau newydd gan yr heddlu.

Byddwn yn parhau â'n gwaith gyda heddluoedd i feithrin ymddiriedaeth a hyder yn y system fel bod dioddefwyr-goroeswyr yn teimlo eu bod yn cael eu clywed a'u cefnogi pan wneir adroddiad o drais yn erbyn menywod a merched.

Er mwyn cefnogi heddluoedd yn eu hymateb i drais yn erbyn menywod a merched (gan gynnwys PPDA), byddwn yn cyhoeddi dwy ddogfen ganllaw newydd a restrir isod. Bydd y dogfennau hyn yn casglu'r dysgu, yr wybodaeth a'r mewnwelediadau a nodwyd gennym o'n gwaith ffocws.

- **Learning the lessons** – byddwn yn cyhoeddi rhifyn trais yn erbyn menywod a merched o'n cylchgrawn sy'n rhannu'r hyn a ddysgwyd o'n hymchwiliadau a'n hadolygiadau i faterion cwynion ac ymddygiad. Mae Learning the Lessons wedi'i anelu at swyddogion a staff rheng flaen, a'r rheini sy'n gweithio mewn rolau polisi, dysgu neu reoli ym maes plismona.
- **Focus** – byddwn yn cyhoeddi rhifyn arbennig o drais yn erbyn menywod a merched o'n canllawiau Focus, wedi'i anelu at y rhai sy'n ymdrin â chwynion.

Mae Focus yn rhoi arweiniad ymarferol ac enghreifftiau i'r adran safonau proffesiynol ar ymdrin â chwynion ac ymddygiad a'i nod yw gwella safonau.

Ein nod yw cyhoeddi'r ddwy ddogfen yng ngwanwyn 2025.

Fel rhan o'n rhaglen ymgysylltu reolaidd â heddluoedd, byddwn yn parhau â'r sgysiau ar drais yn erbyn menywod a merched ac yn dwyn heddluoedd i gyfrif. Byddwn yn parhau i rannu dysg a mewnweliadau i gefnogi heddluoedd i wneud gwelliannau i ymdrin â chwynion. Bydd enghreifftiau o arferion y gellir eu rhannu yn cael eu cyhoeddi yn ein cylchlythyr misol trosolwg i helpu heddluoedd i wella eu prosesau a chefnogi arfer cadarnhaol.

Fel y nodwyd yn gynharach yn yr adroddiad, fel rhan o'n rhaglen drawsnewid, rydym wedi dechrau gwaith i archwilio cyfleoedd ar gyfer cynyddu annibyniaeth ar wahanol gamau o'r broses gwyno a chamymddwyn. Bydd y gwaith hwn yn edrych ar ein prosesau gweithredol a'n prosesau gwneud penderfyniadau, meithrin arbenigedd a gallu staff y SAYH, craffu'n annibynnol ar ymchwiliadau heddluoedd, a chyfathrebu â dioddefwyr-goroeswyr. Disgwylwn allu rhannu mwy am y gwaith hwn yn ystod gwanwyn 2025.

Geirfa

Awdurdod priodol

Yr awdurdod priodol yw'r prif swyddog â chyfarwyddyd a rheolaeth dros weithiwr yr heddlu. Ar gyfer y rhan fwyaf o heddluoedd, hwn yw'r prif gwnstabl. Os yw'r prif swyddog yn destun cwyn neu fater ymddygiad, yr awdurdod priodol yw'r corff plismona lleol (y comisiynydd heddlu a throsedd neu swyddog cyfatebol).

Erthygl 3 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Mae Erthygl 3 o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol yn darparu na fydd neb yn cael ei arteithio nac yn cael ei drin na'i gosbi'n annynol neu'n ddiraddiol. Mae'n hawl absoliwt – sy'n golygu nad yw artaith, na thriniaeth annynol neu ddiraddiol byth yn ganiataol, o dan unrhyw amgylchiadau.

Ymarfer Proffesiynol Awdurdodedig (YPA)

Ymarfer proffesiynol ar blismona, sy'n cael ei ddatblygu a'i gymeradwyo gan y Coleg Plismona. Disgwylir i swyddogion a staff yr heddlu ddilyn yr Arfer Proffesiynol Awdurdodedig wrth wneud eu gwaith.

Cydbwysedd yr hyn sy'n debygol

Safon o brawf a ddefnyddir mewn achosion cyfraith sifil, sy'n golygu mwy tebygol na pheidio.

Ffactor cenedlaethol Centurion

'Tag' a ddefnyddir ar gyfer cwynion ac ymddygiad yn system rheoli achosion yr heddlu i ddarparu gwybodaeth am y math neu amgylchiadau'r gŵyn neu'r mater ymddygiad.

Mater ymddygiad

Unrhyw fater nad yw, ac nad yw wedi bod, yn destun cwyn. Mae angen arwydd y gallai'r person sy'n gwasanaethu yn yr heddlu fod wedi cyflawni trosedd neu ymddwyn mewn ffordd a fyddai'n cyfiawnhau camau disgyblu'r heddlu.

Achosion disgyblu

Mae achosion disgyblu yn golygu naill ai cyfarfod camymddwyn yr heddlu neu wrandawriad camymddwyn.

Cynghorydd trais domestig annibynnol (IDVA)

Arbenigwr hyfforddedig sy'n darparu gwasanaeth i ddiodefwrwr cam-drin domestig sy'n wynebu risg uchel o niwed gan bartneriaid agos, cyn-bartneriaid, neu aelodau o'r teulu, gyda'r nod o sicrhau eu diogelwch nhw a'u plant.

Cynghorydd trais rhywiol annibynnol (ISVA)

Arbenigwr hyfforddedig sy'n darparu gwasanaeth i ddiodefwr-goroeswyr sydd wedi profi trais a/neu ymosodiad rhywiol. Mae'r math o gymorth yn amrywio yn dibynnu ar anghenion yr unigolyn a'i amgylchiadau.

Meini prawf atgyfeirio gorfodol

Cwynion a materion ymddygiad cofnodadwy y mae'n rhaid eu cyfeirio at y SAYH. Gweler canllawiau statudol SAYH am ragor o wybodaeth.

Ymgyrch Soteria

Mae Ymgyrch Soteria yn rhaglen sy'n dod â heddluoedd ac erlynyddion ynghyd ag academyddion, i ddefnyddio tystiolaeth a dirnadaeth i newid y ffordd yr ymdrinnir â threisio a throseddau rhywiol. Ei nod yw cynyddu nifer yr achosion o dreisio oedolion ac ymosodiadau rhywiol difrifol sy'n cyrraedd cyhuddiad troseddol, a hefyd sicrhau gwelliant parhaus yn ymateb y system cyfiawnder troseddol yn ei chyfanrwydd. Mae hyn wedi arwain at ddatblygu'r Model Gweithredu Cenedlaethol cyntaf ar gyfer ymchwilio i dreisio a throseddau rhywiol difrifol.

Cwyn am yr heddlu

Unrhyw fynegiant o anfodlonrwydd â heddlu a fynegir gan neu ar ran un o'r cyhoedd.

Unigolyn sy'n gwasanaethu â'r heddlu

Swyddog heddlu (o unrhyw reng), cwnstabl gwirfoddol (heddweision gwirfoddol), swyddogion cymorth cymunedol yr heddlu (PCSOau), staff heddlu, a phobl sydd wedi'u contractio i weithio i'r heddlu.

Dioddefwr yr heddlu

Dioddefwr-goroeswyr sydd hefyd yn gwasanaethu gyda'r heddlu.

Adran safonau proffesiynol (PSD)

Adran heddlu sy'n delio â chwynion yn erbyn ei swyddogion a'i staff, a honiadau o gamymddwyn a wneir gan aelodau'r cyhoedd.

Rhaglen broffesiynoli ymchwiliadau (PIP)

Rhaglen ddatblygu i roi'r sgiliau i ymchwilwyr gynnal ymchwiliadau proffesiynol. Mae'n darparu hyfforddiant, asesiadau yn y gweithle ac arholiadau i achredu ymchwilwyr i safon genedlaethol. Mae pedair lefel:

- PIP 1 (ymchwiliadau troseddau â blaenoriaeth, a throseddau cyffredin)
- PIP 2 (ymchwiliadau difrifol a chymhleth)
- PIP 3 (ymchwiliadau mawr) a
- PIP 4 (rheolaeth strategol o ymchwiliadau hynod gymhleth)

Beio dioddefwyr

Trosglwyddo bai oddi wrth y cyflawnwr i'r dioddefwr-oroeswr sy'n cael ei ddal yn gyfan gwbl neu'n rhannol ar fai am y niwed a ddioddefodd.

Dioddefwr-goroeswr

Er bod 'dioddefwr' yn ddiffiniad cyfreithiol o fewn y system cyfiawnder troseddol, gellir ddefnyddio 'goroeswr' fel term grymuso i gyfleu bod unigolyn wedi dechrau'r broses iacháu ac efallai ei fod wedi cael ymdeimlad o heddwch yn ei fywyd. Mae rhai pobl yn uniaethu fel dioddefwr, tra bod yn well gan eraill y term goroeswr. Drwy gydol yr adroddiad hwn, rydym yn defnyddio'r term 'dioddefwr-goroeswr'.

Cyhoeddwyd Rhagfyr 2024

© IOPC 2024

This is licensed under the Open Government Licence v3.0

Mae hyn wedi cael ei drwyddedu o dan Drwydded Llywodraeth Agored f3.0 ac eithrio lle nodir yn wahanol.

This does not

Nid yw hyn yn cynnwys deunydd ar y wefan hon fel deunydd sy'n perthyn i drydydd parti. Mae'n rhaid cael awdurdodiad i ddefnyddio deunydd o'r fath gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw.

I gael rhagor o wybodaeth am ein gwaith neu i ofyn am yr adroddiad hwn mewn fformat arall, gallwch gysylltu â ni mewn nifer o ffyrdd:

Swyddfa Annibynnol Ymddygiad yr Heddlu (SAYH)
10 South Colonnade Canary Wharf Llundain E14 4PU
Tel: **0300 020 0096**
Email: enquiries@policeconduct.gov.uk
Gwefan: www.policeconduct.gov.uk
Neges destun: **18001 020 8104 1220**

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg, ni fydd oedi mewn ymateb.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg, ni fydd oedi mewn ymateb.

